

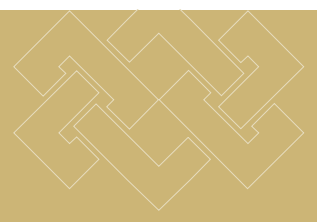
18 Ağustos 2013

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP)

Paydaş Katılım Planı

Rapor Numarası:
GLD-PLN-SOC-GEN- 001/Rev P2-0

Paydaş Katılım Planı

TRANS ANADOLU DOĞAL GAZ BORU HATTI PROJESİ (TANAP)

TANAP Projesi ÇSED - Paydaş Katılım Planı	TOPLAM SAYFA No. (ekleri ile birlikte)	60
Belge No.: GLD-PLN-SOC-GEN-001	TOPLAM SAYFA No. (ekleri ile birlikte)	

Rev.	Durum	Tarih	Durum Açıklaması	Düzenleyen	Kontrol Eden	Onaylayan
P1-C (Eski 0)	IFR	21 Aralık 2012	İnceleme İçin Yayınlanmıştır	LAWP	MANL	MEZR
P1-D (Eski 1)	Re-IFR	18 Ocak 2013	İnceleme İçin Yayınlanmıştır	LAWP	MANL	MEZR
P1-E	Re-IFR	27 Şubat 2013	İnceleme İçin Yayınlanmıştır	LAWP	MANL	MEZR
P1-F	Re-IFR	16 Nisan 2013	İnceleme İçin Yayınlanmıştır	LAWP	MANL	MEZR
P1-G	Re-IFR	12 Haziran 2013	İnceleme İçin Yayınlanmıştır	LAWP	MANL	MEZR
P1-H	Re-IFR	17 Temmuz 2013	İnceleme İçin Yayınlanmıştır	LAWP	MANL	MEZR

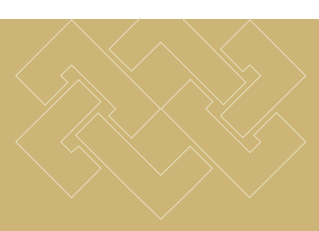
BELGE REVİZYON GEÇMİŞİ TABLOSU

Rev.	REVİZYON AÇIKLAMASI	YAYINLANDIĞI TARİH	GÜNCELEME / DEĞİŞİKLİK DETAYLARI
0		4 Ocak 2013	Yorum sayfası GLD-PLN-SOC-GEN-001-CS-0
1	AWC	7 Şubat 2013	Yorum sayfası GLD-PLN -SOC-GEN-001-CS-1
2	AWC	14 Mart 2013	Yorum sayfası GLD-PLN-SOC-GEN-001-CS-E
3	AWC	2 Mayıs 2013	Yorum tablosu GLD-PLN-SOC-GEN-001-P1-F
4	AWC	10 Temmuz 2013	Yorum tablosu GLD-PLN-SOC-GEN-001-P1-G

GÖRÜŞLER

No.	Bölüm	Açıklama	Giriş	Planlanan Tarihi

Bu dokümanın aslı İngilizce olarak hazırlanmış olup, Türkçe versiyonu ile İngilizce versiyonu arasında uyumsuzluk olması hâlinde İngilizce metin ve ekleri dikkate alınacaktır.

İçindekiler

1.0 GİRİŞ	1
1.1 Paydaş Katılım Planının Hedefleri:	2
1.2 Projenin Gerekçesi	3
1.3 Projenin Kısa Tanımı	3
1.4 Tanımlar	7
2.0 MEVZUAT VE ULUSLARARASI STANDARTLAR.....	10
2.1 Ulusal Mevzuat	10
2.2 Uluslararası Standartlar	14
3.0 ÖNCEKİ KATILIMLARA GENEL BAKIŞ	18
3.1 Ön Çalışmalar Sırasında Paydaşlar Tarafından Gündeme Gelen Konular	18
4.0 PAYDAŞLARIN BELİRLENMESİ	21
5.0 PAYDAŞ KATILIM PROGRAMI	24
5.1 ÇSED ile entegrasyon	24
5.2 Paydaş Katılımı için Genel İlkeler	25
5.2.1 Kapasite Geliştirme	25
5.2.2 Hassas Grupların Katılımının Sağlanması	25
5.3 Aşamalar ve İlgili Katılım Faaliyetleri	25
5.4 Yöntemler ve Faaliyetler	25
5.4.1 Mevcut Durum Tespit Çalışmalarında Paydaşlarla İstişare	27
5.4.2 1. Adım: Kapsam belirleme ve mevcut durum verisi toplama	28
5.4.3 2. Adım: ÇSED'in kamuoyuna duyurulması	30
5.4.4 3. Adım: İnşaat ve işletme	31
5.4.5 4. Adım: İşletmeye Kapatma ve Kapanış	32
6.0 SOSYAL VE ÇEVRESEL YATIRIM VE PAYDAŞ KATILIMI	34
7.0 ROLLER VE SORUMLULUKLAR	36
8.0 ŞİKAYET MEKANİZMASI	38
8.1 Amaç ve Kapsam	38
8.2 Sorumluluklar	38
8.3 Prosedür	38
9.0 ŞİKAYET MEKANİZMASI AKIŞ ŞEMASI	41

10.0	İZLEME, DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA.....	43
11.0	REFERANSLAR.....	45

EKLER

EK A

Ön İstişarede Bulunulan Kamu Kurumları

EK B

Paydaş Katılım Faaliyetlerinde Kullanılan Materyaller

EK C

Şikâyet Kayıt Formu

ŞEKİLLER

Şekil 1: Marmara Denizi'nden Geçiş	4
Şekil 2: Proje Güzergâh Uzunlukları	5
Şekil 3: Mevcut ve Planlanan Boru Hattı Projeleri ile TANAP Projesi Güzergâhının Bu Projelerle Kesişmesini Gösteren Yer Haritası	6
Şekil 4: 500 m Güzergâh Koridor Konumu	6
Şekil 5: ÇED Süreci Şeması	13
Şekil 6: ÇSED Süreci ve Paydaş Katılımı ile İlişkisinin Şeması	24

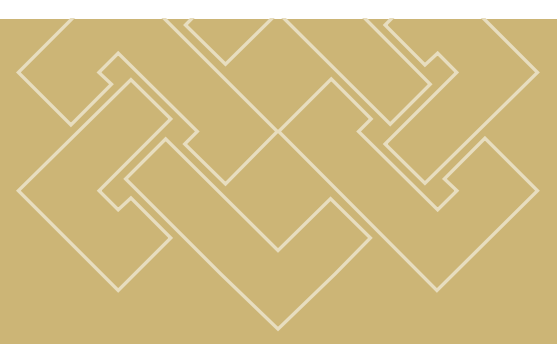

KISALTMALAR

Kısa ad ve Kısaltmalar

Tanım

AHK	Arazi Hakları Kuruluşu
BOTAŞ	Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma Anonim Şirketi
BVS	Blok Vana Sistemi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇSED	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi
ÇSYİP	Çevresel ve Sosyal Yönetim ve İzleme Planı
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
EBRD	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
HİG	Halkla İlişkiler Görevlisi
HKBP	Halkın Katılımı ve Bilgilendirilmesi Planı
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
PEİ	Projeden Etkilenen İnsanlar
PKP	Paydaş Katılım Planı
SOCAR	Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
ŞKF	Şikâyet Kayıt Formu
TANAP	Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TPAO	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
YÜT	Yer Üstü Tesisi

1.0 Giriş

1.0 GİRİŞ

“Paydaş Katılım Planı” Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (“TANAP” veya “Müşteri”) ile temsil edilen, Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi’ne (SOCAR) bağlı Azerbaycan Güney Kafkasya Boru Hattı Ltd. Şti. için Golder Associates S.r.l. ve Golder Associates Ltd. ŞTI (birlikte “Golder” olarak anılacaklardır) tarafından hazırlanmıştır. TANAP, Paydaş Katılım Planı’nın uygulanmasından sorumlu olacaktır ve danışmanlarının yardımı ile belgenin geliştirilmesinde aktif olarak yer almıştır.

TANAP Projesi, Azerbaycan doğal gazının Türkiye’nin doğu sınırından batı sınırına taşınması için tasarlanmış yaklaşık 1.900 km uzunluğundaki bir boru hattının tasarım, inşaat ve işletmesinden oluşacaktır. Paydaş Katılım Planı ile Uluslararası Finans Kurumu’nun (IFC) Çevresel ve Sosyal Sürdürülebilirlik Performans Standartlarının ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası’nın (EBRD), Çevre ve Sosyal Politikalarını karşılamak amaçlanmıştır. Paydaş Katılım Planı, TANAP’ın sosyal politika ve diğer kurumsal standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır.

1.1 Paydaş Katılım Planı’nın Hedefleri:

Paydaş Katılım Planı’nın genel amacı proje süresince TANAP’ın paydaşlarıyla ilişkilerini nasıl yürüteceğini açıklamaktır. Paydaş Katılımı, tüm büyük projelerde olduğu gibi TANAP projesinin de önemli bir unsurudur. Paydaş katılımı, paydaşlar ve proje arasında açık bir iletişim kanalı oluşturur, paydaşların projenin önemli etkilerini anlamalarına izin verir, yatırımcının yerelde oluşan beklentileri karşılamasına, geri bildirimlerin proje tasarımına dâhil edilmesine ve projenin sağlıklı ve kapsamlı bir şekilde tamamlanmasına yardım eder.

Paydaş Katılım Planı, projeden etkilenen insanlara ve diğer paydaşlara projenin kapsamı ve muhtemel etkileri hakkında zamanında bilgi sağlamak ve paydaşların öneri ve görüşlerini dile getirmelerine, planlanan etki giderici yöntemlere ve önlemlere ilişkin olarak geri bildirim ve tartışma için fırsat sağlamak amacıyla tasarlanan bir istişare planı sunar.

Paydaş Katılım Planı’nın amaçları;

- Projenin kilit paydaşlarını belirlemek ve paydaşların geri bildirimi ve bilgi paylaşımı için gerekli ve uygun mekanizmaları oluşturmak.
- Proje planlama aşamasında başlayarak inşaat, işletme ve kapanış aşamaları boyunca devam eden yerel, ulusal ve uluslararası düzeydeki istişareler için genel bir çerçeve oluşturmak;
- Kilit paydaşlar tarafından gündeme getirilen konuların projeye ilgili karar alma süreçlerinde ve proje tasarım aşamasında olduğu gibi ÇSED’de de ele alındığından emin olmak ve
- Tüm paydaşlar için bir şikâyet mekanizması çerçevesi çizmektir.

Paydaş Katılım Planı, projenin geliştirilmesi sürecinde revize edilecek bir çalışma belgesidir. Bu doküman ÇSED süreci ve tüm proje süresi (inşaat, işletme ve işletmeye kapatma aşamalarında) boyunca paydaş katılımıyla ilgili hangi faaliyetlerin yapılacağını açıklayan bir planlama ve yönetim belgesidir. Faaliyetlerin nasıl yürütüleceğini açıklayan bir kılavuz doküman paydaş katılım planının uygulamasını destekleyecektir. Ardından Paydaş Katılım Planı planlanan toplantıları ve ilgili diğer faaliyetleri yansıtabilecek şekilde revize edilecektir. Mevcut etkileri ölçmeyi ve öngörmeyi amaçlayan etki değerlendirmesinin bir parçası olarak paydaş katılımı, projenin algılanan etkilerini yakalamaya çalışır. Nihai ÇSED Raporu, ÇSED süreci boyunca paydaş katılımına yönelik faaliyetlerin nasıl uygulandığını açıklayan bir İstişare Raporu içerecektir. Bu rapor, ÇSED sürecinde gündeme gelen konuları, kaygıları ve soruları ile bu konuların TANAP tarafından nasıl ele alındığıyla ilgili cevapları içerecektir.

ÇSED sürecinde hazırlanan yönetim planları paketinin bir parçası olarak, projenin diğer aşamalarında paydaşların projeye katılımı hakkında ilave ayrıntılarla güncelleştirilmiş bir Paydaş Katılım Planı da yer alacaktır.

Bu çalışma, paydaşların katılımı için, aşağıdaki temel unsurları içeren bir plan sunar:

- BİLGİLENDİR: Projenin etkileri ve faydaları ile ÇSED süreci hakkında paydaşlara doğru, ilgili, zamanında ve kültürel açıdan uygun bilgi sağla;
- KATILIMI SAĞLA: Paydaşların proje hakkında görüşlerini ve endişelerini ifade etmeleri ve etki yönetimi ile geniş paydaş desteği aramak için fırsat sağla;
- ANLA: TANAP Proje ekibinin, paydaşların kaygılarını ve önceliklerini anlamasını sağla;
- GÖZDEN GEÇİR: Kaygıları ve öncelikleri TANAP Projesi'nin tasarım, inşaat ve işletmesine dâhil et; ve
- BİLGİLENDİR: Proje istişare sürecinin sürekliliğini sağlamak için projenin tüm aşamalarında paydaşlara geribildirim sağla.

İş birliği, ortaklık ve öğrenme katılım sürecinin temel yapısal işlevleri olmaları açısından son derece önemlidir. Paydaşların geribildirimi, ana faaliyet konularına ve stratejik süreçlere entegre edilecek değerli bir bilgi kaynağıdır. Bu açıdan tüm paydaşlar proje faaliyetlerini gözden geçirmeye ve geribildirimde bulunmaya davet edilmektedir. Geribildirimler bu planın sonraki versiyonlarında dikkate alınacaktır. Bu dokümanın Türkçe ve İngilizce versiyonları mevcut olup, TANAP web sitesinde yayınlanmıştır. Projeye ilgili tüm soru ve yorumlar dikkate alınacak olup, projeye ulaşmak için bu dokümanın Roller ve Sorumluluklar Bölümü'nde yer alan (7.Bölüm) iletişim bilgileri kullanılabilir.

1.2 Projenin Gerekçesi

Trans Anadolu Doğal Gaz Projesi ile Azerbaycan Şah Deniz-2 Sahasından, diğer doğal gaz rezervlerinden ve çevredeki komşu ülkelerden elde edilen doğal gazın, Türkiye'nin iç pazarına dağıtımı ve doğal gazın Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine iletilmesi planlanmaktadır.

Belirgin avantajları nedeniyle dünyadaki enerji kaynakları arasında giderek artan paya sahip bir enerji kaynağı olan doğal gaz, uluslararası alanda önemli ticari yönelimlere konu olmaktadır. Türkiye'nin, hızla artan enerji talebi ile gelişmekte olan bir ülke olması nedeniyle, doğal gaz hızlı ve sürdürülebilir ekonomik kalkınma için önemli faktörlerden birini oluşturmaktadır.

1.3 Projenin Kısa Tanımı

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti arasında 25 Ekim 2011'de imzalanan, "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti'ne Doğal Gaz Satışına ve Azerbaycan Cumhuriyeti Kaynaklı Doğal Gazın Türkiye Cumhuriyeti Toprakları Üzerinden Transit Geçişine ve Doğal Gazın Türkiye Cumhuriyeti Toprakları Üzerinden Taşınması İçin Münhasır Boru Hattının Geliştirilmesine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşma" kapsamında ve ayrıca iki devletin anlaşmanın tarafları olarak münhasır bir boru hattı inşası niyeti ile ilgili bu anlaşmanın sonrasında, Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Azerbaycan Cumhuriyeti Sanayi ve Enerji Bakanlığı arasında 24 Aralık 2011 tarihinde Mutabakat Zaptı imzalanmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisi TBMM tarafından onaylanmış ve onama yasaları 12 Temmuz 2012 tarihli 28351 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Mutabakat Zaptı çerçevesinde, Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP) tasarımı, inşaatı ve daha sonraki işletmesini gerçekleştirmek amacıyla bir proje konsorsiyumu kurulması ve proje için yapılacak fizibilite çalışmaları ve diğer ilgili faaliyetlerin Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi tarafından (SOCAR) yürütülmesi ve TANAP Projesi Tüzel Kişiliğinin oluşturulması ile proje sahibi SOCAR tarafından yetkilendirilmesi kararlaştırılmıştır.

Projeye özgü ortak konsorsiyum oluşturmak için iki ülke tarafından atanan şirketler Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile birlikte Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma Anonim Şirketi'dir (BOTAŞ).

Sürecin devamında, TANAP Projesi'nin, hukuki, teknik ve ticari unsurlarını düzenlemek için, "Türkiye Cumhuriyeti ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümetleri arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı ile ilgili Hükümetlerarası Anlaşma" ve eki "Evsahibi Hükümet Anlaşması" 26 Haziran 2012 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır. Söz konusu anlaşmalar 6375 sayılı kanun uyarınca onaylanması uygun bulunmuş ve Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmıştır. Anlaşmalar, 19 Mart 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Boru Hattı Sistemi tüm yer üstü ve yer altı tesisleri de dâhil olmak üzere yaklaşık 1.900 km uzunluğunda gömülü doğal gaz boru hattı sistemi olacaktır. Bu tesisler boru hattı, kompresör istasyonları, ölçüm istasyonları, bağlantı istasyonları, blok vana istasyonları, SCADA, telekom ve kontrol sistemleri ve diğer ilgili ekipman ve tesisatı içerecektir. Boru hattının inşaatı aşamasında ayrıca, kamp alanları, geçici boru stok alanları, enerji nakil hatları, ulaşım yolları vb. gibi geçici yapı tesisleri kullanılacaktır. Söz konusu kompresör istasyonları, pig istasyonu, blok vana istasyonu, ölçüm istasyonları ve bağlantı yapıları ile diğer yer üstü tesisleri (kamp sahaları ve boru stok sahaları, vb.) projenin ileriki aşamalarında tasarım çalışmaları sırasında belirlenecek ve ÇED / ÇSED Çalışmasında değerlendirilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin Gürcistan sınırından (Ardahan İli, Posof İlçesi) başlayarak Yunanistan sınırında (Edirne İli, İpsala İlçesi) ve/veya Bulgaristan sınırında (Kırklareli İli, Kofçaz İlçesi) son bulacak boru hattının; Ardahan, Kars, Erzurum, Erzincan, Bayburt, Gümüşhane, Giresun, Sivas, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Ankara, Eskişehir, Bilecik, Kütahya, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne illerinden geçmesi planlanmıştır. Projeden etkilenecek yerleşimlerin sayısı tam olarak bilinmemekle birlikte, Sosyal Etki Değerlendirmesi sürecinde netlik kazanacaktır.

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) Projesi, Türkiye'nin Gürcistan-Türkgözü sınırından Türkiye'ye girer ve güneye, Horasan-Erzurum bölgesinden devam ederek bu noktadan batıya doğru, Marmara Denizi'nde Çanakkale Boğazı'na doğru hareket eder, Anadolu yakasında Kemer Köyü'nün kuzeyi ile Trakya'da Kızılcaerzi Köyü'nün güneyi arasından geçer. Boru hattının denizden geçen bölümünün uzunluğu yaklaşık 18 km'dir.

[Bkz. Şekil1)

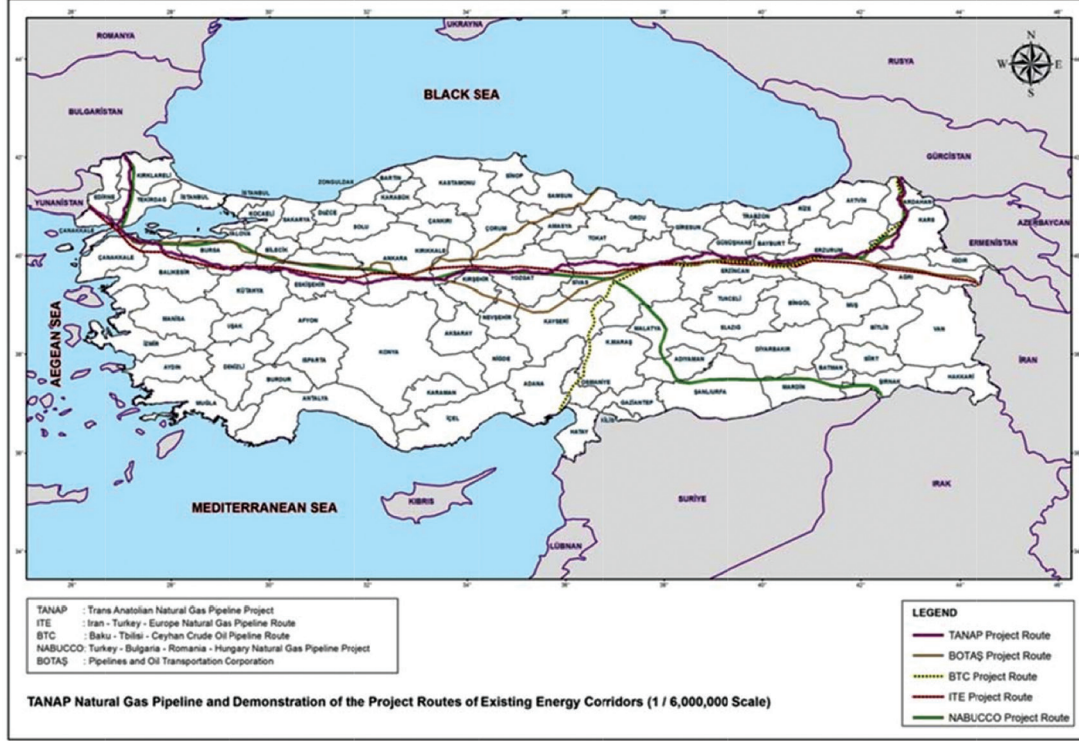
Şekil 1: Marmara Denizi'nden Geçiş

Çanakkale ili sınırları içinde, boru hattı Evreşe ve Kavakköy arasında iki kola ayrılır. Boru hattının bir kolu (1) Tekirdağ sınırından girer ve Kırklareli üzerinden Kırklareli / Malkoçlar Köyü yakınından Bulgaristan'a devam eder. Boru hattının diğer kolu (2) Edirne ili sınırları içine ilerler ve Edirne / İpsala üzerinden Yunanistan'a ve böylece Avrupa'ya yönelir. Aşağıda Şekil 2'de proje güzergâhının yaklaşık uzunlukları gösterilmiştir.

Şekil 2: Proje Güzergâh Uzunlukları

TANAP Projesi, mevcut boru hattı projelerinin (Doğu Anadolu Doğal Gaz İletim Hattı, Türkiye-Yunanistan-İtalya Doğal Gaz Boru Hattı (ITGI) Projesi, Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Ham Petrol Boru Hattı) ve planlanan boru hattı projelerinin (Nabucco Doğal Gaz Boru Hattı Projesi, İran Türkiye Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı Projesi-ITE) muhtemel kümülatif etkilerini dikkate alacaktır. (Bakınız: Şekil 3).

Şekil 3: Mevcut ve planlanan boru hattı projeleri ile TANAP projesi güzergâhının bu projelerle kesişmesini gösteren yer haritası

Şekil 4: 500 m Güzergâh Koridor Konumu

1.4 Tanımlar

Paydaş Katılım Planı'nda aşağıdaki tanımlar kullanılmaktadır. Paydaş katılımı çevresel ve sosyal değerlendirme ile entegre olacaktır. ÇSED, çevresel ve sosyal yönetim ve dış ilişkiler ile ilgili olarak sosyal yatırıma ilişkin diğer şartların göz önüne alınmasını gerektirir. Bu nedenle aşağıdakiler için ortak bir terminoloji kullanılır:

İstişare Raporu: ÇSED Raporu'nun TANAP'ın PKP ve paydaş katılım sürecini nasıl uyguladığı konusunda ayrıntılı bir özeti sağlayacak olan bölümdür. İstişare Raporu'nda projeyle ilgili sorunlar, endişeler ve ÇSED sırasında ortaya atılan sorular ve bunların yanı sıra bu konuların nasıl ele alındığıyla ilgili TANAP Projesi'nin cevabı yer alacaktır.

Çevresel ve Sosyal Mevcut Durum: Bir projeden etkilenebilecek alanlarda mevcut çevresel ve sosyo-ekonomik koşulları anlamak için gerçekleştirilen ÇSED sürecinin bir bileşenidir. Mevcut durum çalışmaları ÇSED'de projenin muhtemel olumlu ve olumsuz etkilerinin analizi için kaynak oluşturur ve mümkün olduğu kadar, Çevresel ve Sosyal Yönetim ve İzleme Planının (ÇSYİP) uygulaması sırasında izleme ve değerlendirme için bilgi sağlar.

Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi (ÇSED): Bir projede, projenin farklı ve telafi edilemeyen olumsuz etkiler yaratabileceği durumlarda gerekli olan resmi bir değerlendirmedir. ÇSED genellikle Çevresel Değerlendirme (ÇD) veya Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olarak da adlandırılır. "Sosyal" sözcüğü dâhil edilmese bile, okuyucular ÇD, ÇED ve ÇSED kısaltmalarının birbirlerinin yerine kullanıldığını anlamalıdır. TANAP Projesi tarafından kabul edilen terim ve kısaltma "ÇSED" dir.

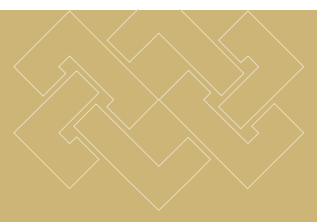
Çevresel ve Sosyal Yönetim ve İzleme Planı (ÇSYİP): Bir projenin olumsuz etkilerinden kaçınmak veya etkileri en aza indirgeyip, projenin yararlı etkilerini optimize etmek için gereken ve etki azaltma önlemlerinin uygulanmasını içeren bir eylem planı veya planlar dizisi, ÇSED bileşenidir. ÇSYİP aynı zamanda çevresel ve sosyal performans ile ilgili yönetim, izleme ve raporlama hakkında bilgi içerir.

Arazi Hakları Kuruluşu (AHK): Ev Sahibi Hükümet Anlaşması'nın 16. maddesinde belirtilen Arazi Hakları ile ilgili olarak Devlet yükümlülüklerini yerine getirmek üzere Ev Sahibi Devlet tarafından atanan ve yetkilendirilen devlet kuruluşudur.

Projeden Etkilenen İnsanlar (PEİ): Boru hattı koridorunun her iki tarafındaki 2,5 km'lik bant içerisinde ve yer üstü tesisleri, kamp sahası ile boru stok sahalarının bulunduğu 5 km mesafe içinde yer alan kentsel ve kırsal yerleşimler ve arazi edinimi, inşaat ve işletme faaliyetlerinden etkilenen insanlar. PKP açısından PEİ, projenin çevresel ve sosyal etkilerinden ortaya çıkacak değişikliklerden etkilenmesi en muhtemel bireyler olarak tanımlanır. TANAP bu kişilerin çoğunluğunun boru hattına ve ilgili tesislere en yakın yerleşim yerlerinde ikamet edeceklerini öngörmektedir ancak ÇSED, etkilerin farklı yerleşimleri ve bireyleri nasıl etkileyebileceği hakkında daha fazla bilgi sağlayacaktır.

Kapsam Belirleme: Kapsam belirleme, mevcut durum ve ÇSED sırasında incelenecek konuların içeriği ve kapsamını belirleme sürecidir. Kapsam belirleme süreci, çevrede yaşayan toplulukların yakınlığına, yasal gereksinimlere, devlet kurumlarının kaynaklarına ve projenin özelliklerine bağlı olarak farklılık gösterir. Kapsam belirleme bazen "ön ÇSED" olarak da adlandırılır, ama tam bir ÇSED için gereken ayrıntı düzeyini içermez.

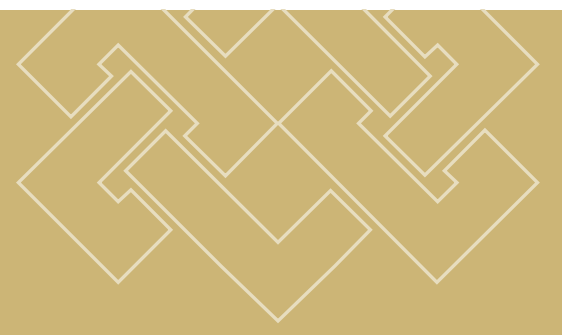
Sosyal ve Çevresel Yatırım: Proje için gereken zorunlu yatırımlar ve ÇSYİP'te yer verilenler dışında sağlanan kaynaklardır. Sosyal ve çevresel yatırım uluslararası gereksinimlerin üzerinde ve ötesindedir. TANAP'ın kurumsal sosyal sorumluluk projelerinin bir parçasıdır ve güzergâh boyunca devlet kurumları, topluluklar ve sanayi ile sürdürülebilir iş birliği oluşturmayı hedefler.

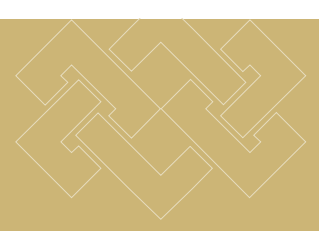
Paydaş: Paydaşlar, bir projeden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen ve ayrıca bir projeye olumlu veya olumsuz ilgisi olan veya sonucunu etkileme yeteneği olabilen kişiler veya gruplardır (IFC, 2007).

Paydaş Katılımı: Yatırımcı şirketler ve paydaşlar arasında daha geniş, daha kapsayıcı ve kesintisiz bir süreci tanımlamak için kullanılan olan bir terimdir. Bu terim projenin tüm ömrüne yayılan bir dizi faaliyeti ve yaklaşımı kapsar (IFC, 2007).

Paydaş Katılım Planı (PKP): Paydaş katılımı planlama dokümanı yeni kullanılan bir terimdir. Sıklıkla Halkın Katılımı ve Bilgilendirilmesi Planı (HKBP) olarak adlandırılan Paydaş Katılım Planı, kamuyu aydınlatma konusunda uluslararası standartlara uygunluk sağlamak için gereken önemli bir bileşendir.

2.0 Mevzuat ve Uluslararası Standartlar

2.0 MEVZUAT VE ULUSLARARASI STANDARTLAR

TANAP, TANAP Projesi'ni kısmen dış kredi ile finanse etmeyi planlamakta olup ulusal ve uluslararası standartlara uyarak ve bunun yanında en iyi uygulamalar ile uyumlu bir Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi (ÇSED) taahhüt etmiştir. TANAP Projesi'nin Paydaş Katılım Süreci aşağıdakilere uygun olacaktır:

- Ulusal Mevzuat;
- Özellikle IFC ve EBRD olmak üzere, uluslararası finans kuruluşları tarafından oluşturulan kılavuzlar ve
- Avrupa Komisyonu Şartları,

Ulusal Mevzuat ve uluslararası standartlara yönelik temel gereklilikler aşağıdaki bölümlerde belirtilmiştir.

2.1 Ulusal Mevzuat

Projenin paydaş katılımı ve danışma bileşeni ile ilgili mevzuat aşağıda açıklanmıştır.

I. TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

"Türkiye Cumhuriyeti Anayasası" projenin paydaş katılımı bileşeni ile ilgili temel belgedir. Anayasanın katılım konuları ile ilgili maddeleri aşağıda listelenmiştir:

VII. Düşünce ve kanaat hürriyeti

MADDE 25. Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

VIII. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti

MADDE 26. Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar.

VIII. Sağlık, Çevre ve Konut Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması

MADDE 56. Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir.

XI. Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması

MADDE 63. Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

VII. Dilekçe Hakkı

MADDE 74. Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Proje için paydaşların katılımı ile ilgili diğer kanun 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunudur (04.11.1983 tarihli ve 18215 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır). (Madde 4709/26 - 03.10.2001 tarihinde değiştirilmiştir)

Dilekçe verenin başvurusuna verilen cevap, cevap niteliğindeki yapılan işlemler gecikmeksizin yazılı olarak dilekçe sahibine bildirilir.

(Mülga: 12.09.2010-madde 5982/8)

(Ek fıkra: 12.09.2010-madde 5982/8) Herkes bilgi alma ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Ancak, Türkiye’de TANAP Projesi Ev Sahibi Hükümet Anlaşması (EHA) ile yönetilir.

Ev Sahibi Hükümet Anlaşması Madde 17: TANAP Projesi’ne ilişkin olarak işbu Madde 17 uyarınca gerçekleştirilecek bir çevresel ve sosyal etki değerlendirmesinin tamamlanmasının ardından, TANAP Proje Şirketi tarafından TANAP Projesi ile ilgili çevresel, sosyal ve toplumsal sağlık etkisi standartları belirlenir ve bunlar yazılı olacak biçimde kaydedilir. (Ev Sahibi Hükümet tarafından onaylanmak üzere TANAP Proje Şirketi tarafından hazırlanacaktır.) (**“Çevresel ve Sosyal Standartlar”**) Bu Çevresel ve Sosyal Standartlar, Ulusal Kanunlara uygun olacak ve buna ilave olarak, “Uluslararası Finans Kurumunun” ilgili Performans Standardı dâhil, Doğal gaz boru hattı endüstrisinde genel olarak geçerli olan uluslararası standartları ve uygulamaları dikkate alacaktır.

II. MEDENİ KANUN

Gayrimenkul hak ve kısıtlamaları 4721 sayılı Medeni Kanunun ilgili bölümünde (08.12.2001 tarih, 24607 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır) tanımlanmıştır. Projenin tüm aşamalarında Türk Medeni Kanunu hükümleri kabul edilir ve karşılır.

III. BİLGİ EDİNME HAKKI KANUNU

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (24.10.2003 tarih, 25269 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır) bilgi edinme hakkı sürecini ve temelini demokratik ve şeffaf bir yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak düzenler. Herkes kamu kurumu niteliğindeki kamu kurum ve meslek kuruluşlarının faaliyetleri hakkında bilgi edinme hakkına sahiptir.

IV. DİLEKÇE HAKKININ KULLANILMASINA DAİR KANUN

Türk vatandaşları 4982 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun 3. maddesine göre kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne ve yetkili makamlara yazı ile başvurma hakkına sahiptir (01.11.1984 tarihli, 3071 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır). Türkiye’de ikamet eden yabancılar karşılıklılık esası gözetilmek ve dilekçelerinin Türkçe yazılması kaydıyla bu haktan yararlanabilirler.

V. KAMULAŞTIRMA KANUNU

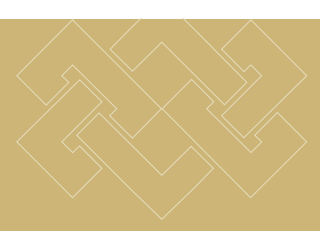
Kamulaştırma sürecinin idaresi amaç, yetki, usul, gerekçe ve eylemin konusuna göre 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’na (08.11.1983 tarih, 18215 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır) uygun olarak yapılır.

VI. ÇEVRE KANUNU

Yukarıda açıklanan mevzuata ek olarak, Türk Çevre Mevzuatında temel kanun 2872 sayılı Çevre Kanunu’dur (11.08.1983 tarihli 18132 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmış, 5491 sayılı Kanun ile değiştirilmiştir). Çevre Kanunu’na göre, vatandaşların yanı sıra devlet de “kirleten öder” ve “kullanıcı öder” ilkelerine dayalı olarak çevrenin korunması için sorumluluk taşımaktadır. Kanun, Avrupa Birliği mevzuatına uyum sürecinde hazırlanan veya güncellenmiş çok sayıda yönetmelik ve kanun hükmünde kararnamelerle desteklenmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB), kentsel planlama ile ilgili politikalar ve mevzuata ek olarak, çevre koruma ile ilgili kabul edilen politika ve mevzuatın yayınlanması, uygulanması ve doğal kaynakların sürdürülebilir geliştirilmesi ve yönetiminden sorumlu yetkili makamdır.

Çevresel Etki Değerlendirmenin temel adımları Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği (17.07.2008 tarihli, 26939 sayılı Resmi Gazete, 30.06.2011 tarihinde değiştirilmiştir) ile tanımlanmaktadır. Öte yandan, herhangi bir proje, dış kredi ile gerçekleştirilecekse (finansman kuruluşları, uluslararası finans kuruluşları vb.) proje sahibi finansman kurumlarının standartları ve şartlarına (ve finansman kurumu AB’den ise AB Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ve ilgili diğer AB direktiflere) tabi olacaktır.

Çevresel Etki Değerlendirme Raporu, ÇED süreci ve diğer ilgili usul ve esasları gerektiren projeler Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Türkiye'de ilk ÇED Yönetmeliği 1993 yılında yürürlüğe girmiş ve 1997, 2002 ve 2003 yılında değiştirilmiş ve son ÇED Yönetmeliği 17 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe girmiş ve son olarak 30.06.2011'de değiştirilmiştir. Projeler beklenen muhtemel çevresel etkilere göre Türkiye ÇED Yönetmeliği'nde iki gruba ayrılmaktadır. Bunlar Ek 1 (Doğrudan tam ÇED Raporu'na tabi) ve Ek 2 (ÇED'in gerekli olup olmadığını kararlaştırmak için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın tarama sürecine tabi) şeklindedir. TANAP Projesi, Türkiye ÇED Yönetmeliği'ne göre bir Ek 1 projesidir ve tam bir ÇED raporu gerektirmektedir.

Ek 1'de listelenen projeler doğrudan tam ÇED Raporuna tabidir. ÇED süreci ÇED Başvuru Dosyasının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na sunulması ile başlar ve bu yönetmelikte belirtilen formata uygun olarak hazırlanması gerekir. ÇED Başvuru Dosyası ÇŞB format gerekliliklerini yerine getiriyorsa ÇŞB tarafından bir komisyon oluşturulur. ÇED sürecinin başlatılması, ilgili valilik kanalıyla kamuoyuna duyurulur.

Kapsam ve Özel Format Belirleme Toplantısı öncesinde, proje ile ilgili görüş ve önerilerini almak da dâhil olmak üzere kamuoyunu bilgilendirmek ve geri bildirim almak amacıyla projenin ölçeğine uygun bir Halkın Katılımı Toplantısı düzenlenmektedir. Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci öncesinde ÇED Yönetmeliğine göre, proje sahibi kamuoyunu bilgilendirmek için anketler ya da seminer gibi çalışmalar düzenleyebilir.

Toplantı yeri, etkilenen ilin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Müdürlükleri ve projenin sahibi tarafından belirlenir. Büyük olasılıkla projeden etkilenmesi beklenen halkın kolayca gelebileceği bir buluşma yeri tespit etmek için dikkat sarf edilir.

Proje sahibi toplantı gününden en az 10 gün önce, ulusal bir gazetede ve bir yerel gazetede toplantı tarih, saat, yer ve konusunu belirten bir duyuru yayınlatır. Buna ek olarak, toplantıyı muhtar ya da yerel taraflar da ilan edilebilir.

Toplantıya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Müdürü ya da onun tarafından atanan resmi bir görevli başkanlık eder. Toplantıda, halkın proje konusunda bilgilendirilmesi ve görüşler, sorular ve öneriler alınması sağlanır. Başkan katılımcılardan görüşlerini yazılı olarak belirtmelerini isteyebilir. Toplantı tutanağı, bir sureti valilikte saklanmak üzere bakanlığa gönderilir.

Valilik halka, zaman çizelgesini ve halkın katılımı toplantısı ile ilgili iletişim bilgilerini ve halkın görüş ve önerilerini iletmesini mümkün olacağı süreç ile ilgili bilgileri ilan eder. Halkın görüş ve önerileri zaman çizelgesi uyarınca komisyona sunulur.

Komisyon üyeleri Kapsam ve Özel Format Belirleme Toplantısı öncesinde proje uygulama alanını inceleyebilir ve onlara bildirilen tarih doğrultusunda halkın katılımı toplantısına katılabilirler. Halkın katılımı toplantısı çalışmalarını ile ilgili sekretarya hizmeti ÇŞB İl Müdürlüğü tarafından yürütülür.

ÇED Raporu özel formatına, komisyon tarafından, Halkın Katılımı Toplantısı sırasında toplanan görüş ve öneriler dikkate alınarak karar verilir. ÇED özel formatı, ÇED'in proje kapsamı ve ÇED sürecinde hazırlanacak çalışmaların ana hatlarını tanımlar.

ÇED Raporu'nun sunulmasının ardından, inceleme ve değerlendirme süreci başlar. Kamuya proje için inceleme ve değerlendirme sürecinin başlatılmış olduğu ve ÇED Raporu'nun gözden geçirilmeye hazır olduğu bildirilir. Halkın görüşü dikkate alınır ve nihai ÇED Raporu'na yansıtılır.

ÇED Raporu, Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenir. Komisyon üyeleri; yetki, görev ve sorumlulukları çerçevesinde atanırlar ve temsil ettikleri merkezi ve yerel kurum ve kuruluşlar ile ilgili konuları ele alırlar. Değerlendirme toplantısında, şu konular değerlendirilir:

- ÇED raporu ve eklerinin yeterli ve uygun olup olmadığı;
- Yeterli bilgi, veri ve belge olup olmadığı;
- Çevresel etkiler ve bu etkilere karşı alınan önlemlerin kapsamlı ve yeterince tespit edilip edilmediği ve
- Halkın Katılımı Toplantılarında vurgulanan konuların yeterince ele alınıp alınmadığı veya çözülüp çözülmediği.

Komisyon, gerekli gördüğü takdirde, raporda değişiklikler talep eder. Komisyon tarafından son hali verilmiş ÇED raporu daha sonra halkın görüşüne sunulur ve bu görüşler de dikkate alınarak daha sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇED'i olumlu ya da olumsuz bulduğuna ilişkin bir karar verir.

ÇED süreci aşağıdaki Şekil 5'deki şemada gösterilmiştir.

Şekil 5: ÇED Süreci Şeması

2.2 Uluslararası Standartlar

Avrupa Komisyonu

Türkiye, Avrupa Birliği Mevzuatı'na tabi olmasa da TANAP, paydaş katılımını Avrupa Birliği çevre politikası ile uyumlu olarak geliştirmeye çalışacaktır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Avrupa Birliği Çevre Politikası'nın önemli bir aracıdır. 1985'teki ilk ÇED Direktifi'nin (Direktif 85/337/EEC) başlangıcından bu yana hem kanun hem de ÇED uygulaması, gelişme kaydetmektedir. 1997'de ise direktifte değişiklik yapan bir ek direktif (Direktif 97/11/EC) yayımlanmıştır.

Çevresel Konularda Karar Verme ve Adalete Erişimde Kamu Katılımına dair Aarhus Sözleşmesi (Aarhus Sözleşmesi) ve sınır ötesi Çevresel Etki Değerlendirmesi'ne dair Espoo Sözleşmesi (Espoo Sözleşmesi) ile uyumlu değişiklikleri içeren ÇED Direktifi (85/337/EEC) ile paydaş katılımıyla ilgili temel hususlar birbirine bağlıdır.

Aarhus Sözleşmesi üç temel alana odaklanmaktadır:

Bilgiye erişim; halkın; bilgi talep edip bilgi alabileceği ve bu sayede bilinçli katılıma izin veren bir sisteme sahip olmasını sağlar;

Halkın katılımı; önemli çevresel etkisi olabilecek faaliyetler hakkında karar verme sürecine halkın, faaliyetlerin başlamasından önce katılımını sağlar;

Adalete erişim: halkın, bilgiye erişim ve halkın katılımı hükümlerinin muhtemel ihlallerini gözden geçireceği uygun yasal mekanizmalara sahip olmasını sağlar.

Espoo Sözleşmesi, önemli olumsuz sınır ötesi etkilerin olabileceği durumlarda geçerlidir ve muhtemel etkinin kaynaklandığı ülkenin, etkilenen ülke halkını bilgilendirmesini ve alınan görüşleri dikkate almasını gerektirir.

Aarhus Espoo Sözleşmeleri, aşağıdaki uluslararası standartlardan, açıklama yapma, katılım ve adalete erişim konularında sorumluluğun proje yatırımcısında değil, ev sahibi ülke hükümetinde olması noktasında farklıdır. Bununla birlikte, hükümet temsilcileri sözleşmelerin gereklerini, ancak yatırımcının çevresel ve sosyal etkiler ile ilgili tüm bilgileri vermesi durumunda yerine getirebilir.

Uluslararası Finans Kurumu (IFC) ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)

IFC ve EBRD'nin kamuoyunun bilgilendirilmesi konusundaki gereklilikleri bağlayıcı olup, Avrupa Birliği'nin (Aarhus Sözleşmesi ve Espoo Sözleşmesi tarafından tanımlandığı şekliyle) bu konudaki gerekliliklerinden daha fazladır.

Ekvator Prensipleri Finansal Kurumlarının temelini oluşturan IFC Performans Standartları, halkın katılımı faaliyetlerinin proje geliştirme sürecinin ilk aşamalarında başlatılmasını ve ilgili tarafların katılımının her aşamada aşağıdaki nitelikleri taşıması gerektiğini vurgular:

- "Bağımsız" (korkutma veya zorlamadan bağımsız);
- "Öncelikli" (bilginin kamuoyuyla zamanında paylaşılması)
- "Bilgilendirilmiş" (ilgili, anlaşılabilir ve erişilebilir bilgi).

IFC için özel gereklilikler şunlardır:

Paydaş Analizi ve Katılım Planlaması

- İlgili topluluklar ve projeye ilgi duyabilecek diğer paydaşların belirlenmesi ve dışa dönük iletişimin tüm paydaşlarla diyalogu nasıl kolaylaştırdığının değerlendirilmesi;
- Dezavantajlı veya hassas olarak tanımlanan paydaş gruplarının etkin katılımını sağlamak için gereken tedbirleri içeren bir paydaş katılımı planının geliştirilmesi;

Bilgilerin Kamuoyuyla Paylaşılması

- (i) Projenin amacı, niteliği ve ölçeği (ii) önerilen faaliyetlerin süresi; (iii) söz konusu topluluklar için herhangi bir risk olup olmadığı, risklerin potansiyel etkileri ve ilgili etki azaltıcı önlemler; (iv) öngörülen paydaş katılımı süreci ve (v) şikâyet mekanizması konusunda bilgi sağlanması;

İstişare

- Etkilenen topluluklara projenin riskleri, etkileri ve etki azaltma önlemleri hakkında görüşlerini ifade etmeleri için fırsatlar sağlayan bir istişare süreci geliştirilmesi;
- (i) Çevresel ve sosyal etkilerin belirlenmesi sürecinin ilk aşamasında başlayan ve etkiler ortaya çıktıkça sürekli olarak devam eden; (ii) kültürel olarak uygun, yerel dille, ilgili, şeffaf, tarafsız, anlamlı ve kolay erişilebilir bilginin önceden açıklanmasına ve yayılmasına dayanan, (iii) doğrudan etkilenmeyenlere karşın doğrudan etkilenenlerin her şeye dâhil edilmesi üzerine odaklanan; (iv) dış manipülasyon, müdahale, zorlama veya korkutma olmayan; (v) mümkünse anlamlı bir katılım sağlayan ve (vi) belgelenen iki yönlü bir sürece yer verilmesi.
- Etkilenen toplulukların dil tercihlerine, kendi karar verme süreçlerine ve dezavantajlı veya hassas grupların ihtiyaçlarına yönelik istişare süreci oluşturulması;

Bilinçli İstişare ve Katılım

- Etkilenen toplulukların bilinçli katılımı ile sonuçlanan bilinçli istişare ve katılım süreci yürütülmesi;
- (i) Hem erkek hem de kadınların görüşlerini, gerekirse ayrı forum ya da buluşmalarla alan ve (ii) uygun olduğunda, etkiler, azaltma mekanizmaları ve faydalar konusunda, erkek ve kadınların farklı kaygılar ve önceliklerini yansıtan bir danışma süreci yönetilmesi.
- Süreci, özellikle risklerden ve etkilenen topluluklar üzerindeki olumsuz etkilerinden kaçınmak veya en aza indirmek için alınan önlemler belgelenmeli ve etkilenenlere endişelerinin nasıl dikkate alındığı konusunda bilgi verilmesi.

Dış İletişim

- (i) Halktan haber alma ve kaydetme, (ii) ortaya çıkan sorunları değerlendirme ve bunların nasıl ele alınacağını belirleme, (iii) cevap verme, izleme ve belgeleme ile (iv) çevresel ve sosyal yönetim programını uyarlama yöntemlerini içeren dış iletişim için bir prosedür uygulanması;

Etkilenen Topluluklar için Şikâyet Mekanizması

- Etkilenen toplulukların çevresel ve sosyal performans hakkında şikâyetlerini, endişelerini öğrenmek ve çözümü kolaylaştırmak için bir şikâyet mekanizması oluşturulması;
- Paydaş katılımı sürecinde söz konusu mekanizma hakkında etkilenen toplulukların bilgilendirilmesi;

Etkilenen Topluluklar için Raporlama

- Etkilenen topluluklar üzerinde devam eden etkiler ve şikâyet mekanizmasının istişare sürecinin bu toplulukların endişeleri olarak belirlediği konularda proje eylem planlarının uygulanması ile bu alandaki ilerlemeyi anlatan, etkilenen topluluklara yönelik hazırlanan periyodik raporlar için bir program verilmesi ve
- En az yılda bir rapor verilmesi (IFC, 2012).

Benzer şekilde, EBRD de şunları gerektirir:

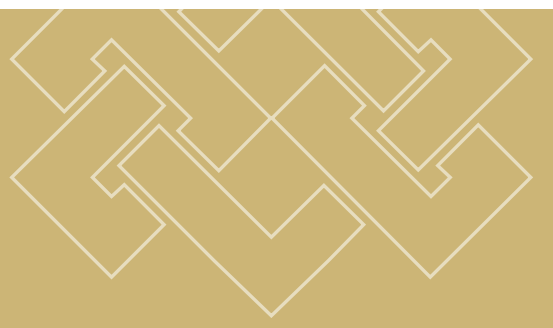
- Paydaş katılımının manipüle edilmeden, müdahaleden, baskıdan ve yıldırımdan uzak; zamanında, uygun, anlaşılabilir ve erişilebilir bilgi temelinde yapıldığının kanıtlanması;
- i) Projeden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel (etkilenen taraflar) veya ii) projeye ilgisi olabilen (diğer ilgili taraflar) bireylerin veya grupların paydaş olarak belirlenmesi;
- Çevresel ve sosyal eylem planları veya azaltıcı önlemlerin açıklanması;
- Halkın katılımı sürecinin belgelerinin kayıt altına alınması ve saklanması
- ÇSED belgelerinin halkın erişimine açılması ve
- Etkilenen Toplulukların tüm kesimleri için tamamen ücretsiz ve kullanılması sonucunda cezalandırmamayı garantileyen bir şikâyet mekanizmasının geliştirilmesi (EBRD, 2008).

Arazi edinimi ve irtifak ile ilgili olarak, TANAP'ın, arazi edinim sürecinde belirtilen prosedürlerin planlama ve uygulama sürecinde, etkilenen topluluklarla bir dizi görüşmeyi organize etmesi gerekir. Bu görüşmelerin amacı, etkilenen tarafların kendileriyle ilgili yeniden yerleşim planları ve uygulamalarına katılımını sağlamaktır. Bu doğrultuda özellikle, aşağıdaki konular halkla istişareyi gerektirmektedir:

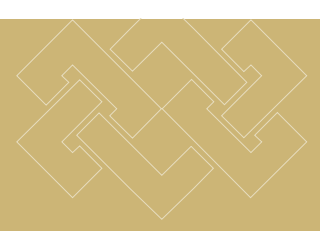
- Projenin etkilerinin değerlendirilmesi;
- Ekonomik yeniden yerleşim stratejisi;
- Tazminat oranları ve tazminat için uygunluk;
- Gelişim fırsatları ve girişimleri;
- Şikâyet prosedürleri ve anlaşmazlıkların çözümü ve
- İzleme değerlendirme ve düzeltici eylemlerin uygulanması için yöntemler ve mekanizmalar.

Bu doküman, Türkiye'de TANAP'ın çalışmaları, EBRD, IFC ve Ekvator Prensibi Finansal Kurumları için maddi bir gereklilik olan bir Paydaş Katılım Planını resmi hale getirmektedir.

IFC ve EBRD'nin bilgilendirme ve paydaş katılımı konusundaki şartları Türkiye ve Avrupa Birliği gerekliliklerinden daha fazlasını içermektedir. IFC ve EBRD gerekliliklerinin yerine getirilmesiyle ulusal mevzuatın gereklilikleri de karşılanmış olacaktır.

3.0 Önceki Katılımlara Genel Bakış

3.0 ÖNCEKİ KATILIMLARA GENEL BAKIŞ

Bu plan öncesinde yapılan ön görüşmeler, ulusal makamları ve yerel kurumları TANAP Projesi hakkında bilgilendirmeyi, bu kurumların proje hakkında görüşlerini ifade etmelerini sağlayarak 2 km'lik koridor içindeki önemli kısıtların belirlenmesini amaçlamıştır.

Bu faaliyetler sırasında, planlanan boru hattı güzergâhı boyunca aşağıdaki 21 ile ziyaret gerçekleştirilmiştir: Ardahan, Kars, Erzurum, Erzincan, Gümüşhane, Bayburt, Giresun, Sivas, Yozgat, Kırıkkale, Kırşehir, Ankara, Eskişehir, Bilecik, Kütahya, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne. Bu illerde; Valiler, Vali Yardımcıları ve İl Planlama ve Koordinasyon Müdürleri ile toplantılar yapılmıştır. Toplantılar, Sebat Mühendislik (TANAP'ın devlet kurumlarıyla irtibat, haritalama, arazi edinimi ve güzergâh inceleme hizmetleri için anlaşılan yüklenicisi) ve TANAP Doğal Gaz İletim A.Ş.'den temsilcilerle ortaklaşa gerçekleştirilmiştir.

21 ilde görüşülen yetkililerin listesi Ek A'da verilmiştir.

Devlet kurumları da yazılı olarak sürece katılmıştır. İlgili valiliklere ekinde 2 km'lik boru hattı koridorunu gösteren 1/25,000 ölçekli haritaların olduğu resmi yazılar gönderilmiş ve bu koridor üzerinde mevcut ve planlanan altyapı hizmetlerini/kısıtlamaları belirtmeleri talep edilmiştir.

Valiliklerden bilgi toplanması süreci devam etmekte olup bugüne kadar, temas edilen kurumların yaklaşık % 85'inden cevap alınmıştır. Alınan cevaplar projenin Kurum Görüşleri Veri Tabanına kaydedilmiştir.

2013 Yılı Şubat ayı sonu ile Mart ayı boyunca TANAP, Türk ÇED Mevzuatının gerektirdiği resmi Halkın Katılımı Toplantılarını gerçekleştirmiştir. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri ile iş birliği içinde, 21 ilin tümünde toplantı yerleri seçilmiştir. ÇED Mevzuatı gerekliliklerine ek olarak TANAP ön güzergâh çalışmalarının sonuçlarına göre projeden etkilenmesi öngörülen 42 ilçede de Halkın Katılımı Toplantıları düzenlemiştir. Güzergâh üzerindeki tüm ilçelerin 21 ildeki toplantı yerine kolay erişim mesafesinde olmadığı göz önünde bulundurularak projeye ilgilenecek kişilerin projeye katılımını kolaylaştırmak için ek toplantılar yapılması istenmiştir.

Toplamda 1250 kişinin katıldığı Halkın Katılımı Toplantılarını, TANAP adına Çınar Mühendislik organize etmiştir. Toplantılarda katılımcılara Proje Tanıtım Broşürü dağıtılarak, projeye ilgili bir sunum gerçekleştirilmiş, ardından soru - cevap oturumu yer almıştır.

Bütün toplantıların hazırlık aşamasında her il için ulusal gazetelere ve bölgesel gazetelere ilanlar verilmiştir. 63 ilçe yönetiminin tamamıyla etkinlik hakkında mektup ile doğrudan temas sağlanmış ve yetki alanlarındaki yerleşimleri toplantıya davet etmeleri istenmiştir.

3.1 Ön Çalışmalar Sırasında Paydaşlar Tarafından Gündeme Gelen Konular

Devlet kurumlarından gelen yazılar Kurum Görüşleri Veri Tabanına kaydedilmiş ve cevaplar sınıflandırılarak, gelen sayısal veriler Coğrafi Bilgi Sistemine (GIS) aktarılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında altyapı ve diğer unsurlar nedeniyle ilgili kurumlardan boru hattı güzergâhı üzerinde 33 güzergâh değişikliği talebi gelmiştir. Bu sahalarla ilgili güzergâh değişiklik çalışmaları devam etmekte olup, güzergâh değişikliği konusundaki isteklerin bazıları turizm alanı, mekansal planlama konuları, askeri alanlar, ören yerleri ve maden sahaları ile ilgilidir.

Halkın Katılımı Toplantıları, paydaşlar için sorunlar, öneriler, endişeler ve proje ile ilgili sorular hakkındaki geri bildirimleri paylaşmak adına bugüne kadar gerçekleştirilen en kapsamlı fırsat olmuştur.

Proje detayları hakkında her biri daha sonra proje açıklamalarında ele alınacak olan genel sorular bir yana, toplantılarda dile getirilen en yaygın konu, arazi edinimi ve irtifak hakkı, ÇSED ve çevre izni süreci boyunca bu süreci düzenleyecek prosedürler ile ilgiliydi. Birçok görüş, tazminata ilişkin takvim, değerlendirme süreci ve yönetim sorumlulukları ile ilgiliydi. Çok sayıda katılımcı herhangi bir tazminat planında düşünülen arazinin kullanıcıları konusunu gündeme getirdi.

TANAP boru hattının diğer mevcut boru hatlarından bazılarına yakın olacağı göz önüne alındığında, birçok ilçenin benzer projeler konusunda deneyime sahip olduğu görülmektedir. Bu toplantılarda dile getirilen genel bir konu da, genellikle zarara uğrayan arazi, belirsiz veya haksız tazminat uygulamaları veya mahsule ve diğer varlıklara verilen zararlarla bağlantılı daha önceki deneyimlerle ilgilidir. Toplantıya katılanlar daha önceki proje uygulamalarından kaynaklanan endişelerini belirterek TANAP Projesi'nin yasal gereklilikleri ve taahhütlerini yerine getirmesini beklediklerini dile getirmiştir. Bazı katılımcılar da önceki boru hatlarını inşa eden şirketlerin taahhütlerini yerine getirmemesi ya da yapılan ek destekler sırasında adil olunmaması nedeniyle beklentilerinin gerçekleşmediğini dile getirdi.

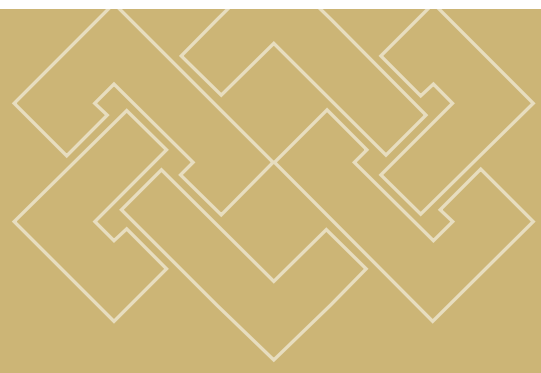
Halkın Katılımı Toplantılarında dile getirilen diğer konular ise şöyle sıralanabilir;

- Güzergâh boyunca tüm yerleşimler için fırsat eşitliği de dâhil olmak üzere yerel istihdamın sağlanması;
- Gaz dağıtımı ve doğal gaz tedariğinin iyileştirilmesi konusunda gelen talepler;
- Güzergâh boyunca bulunan yerleşimler için sosyal yatırım ve diğer destek talepleri;
- Özellikle boru hattı güzergâhı nedeniyle etkilenebilecek su kalitesi;
- Boru hattı inşasından sonra toprak ve mahsul üzerine olası etkileri ve arazi kullanımıyla ilgili olası kısıtlar;
- Atık yönetimi;
- İnşaat trafiğinin mevcut yollara verdiği zarar;
- Boru hattı inşaatından sorumlu yüklenicilerin yönetimi;
- Boru hattının ve yanı sıra insanların ve hayvanların emniyeti;
- Arkeolojik alanlar ve verilecek muhtemel hasar ve
- Sağlık riskleri.

Birçok paydaş, boru hattının geçeceği yerleşimlere doğal gazın dağıtımını olasılığını sormuş olup, kendilerine TANAP'ın sadece doğal gazın transit taşınmasından sorumlu olduğu ve doğal gazın Türkiye'deki dağıtımını kontrol etme yetkisi olmadığı belirtilmiştir.

Paydaşlar tarafından dile getirilen tüm temel sorunlar, ÇSED'i yürütmekte olan çevre ve sosyo-ekonomi uzmanları tarafından değerlendirilecek ve projenin olumlu katkılarıyla birlikte olumsuz etkilerini de belirleyeceklerdir.

Hazırlanacak yönetim ve izleme planları, olumsuz etkileri azaltmak için gerekli önlemleri, yerel istihdam ve satın alma da dâhil olmak üzere projenin faydalarını en üst düzeye çıkarmak konusundaki politika ve prosedürleri kapsayacaktır.

4.0 Paydaşların Belirlenmesi

4.0 PAYDAŞLARIN BELİRLENMESİ

Paydaşların belirlenmesi, paydaş katılım sürecinin yönetiminde önemli bir adımdır. Bu yaklaşım, sınırlı sayıdaki paydaş grubunun istişare sürecine egemen olma riskini azaltır.

Paydaşlar, projenin sonuçları ve performansından etkilenen veya bu süreçleri etkileyebilen veya projeye meşru ilgisi olan bireyler ya da gruplar olarak tanımlanmaktadır. İzinlerin alınacağı yetkili makamlar, proje alanındaki yerel topluluklar ve projeden etkilenen insanların proje paydaşı olduğu açıktır. Paydaş katılımı öncesi proje paydaşlarının belirlenmesi, projeye doğrudan katılımı öngörülemez diğer gruplar, kuruluşlar ve bireyleri projeye dâhil etmeyi amaçlamaktadır. Örneğin, sağlık uzmanları ve eğitimciler proje geliştirmeye doğrudan dâhil olmayabilirler ancak mevcut toplumu ve sosyo-ekonomik dinamikleri bildikleri için etki analizinin kalitesini artırmaya yardımcı olabilirler. Bu danışma mevcut durum bilgisi toplama süreci ile birleştirilmiştir. Paydaşların geribildirimini almak mevcut girişimleri ve gerçek sosyo-ekonomik ihtiyaçları azaltma ve sosyal yatırımları uyumlaştırmaya yardımcı olmaktadır.

Paydaş belirleme sürecinin devlet kurumlarının ve yerel halkın ötesinde genişletilmesi, projenin geliştirilmesinde projeye olan ilginin ve paydaş görüşlerinin geniş bir temsiline öncelik verilmesi olasılığını artırır.

Proje süresi boyunca paydaşlar aşağıdaki kategorilerde kaydedilecektir:

- Ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde devlet yetkilileri;
- Çok uluslu ve uluslararası kuruluşlar (Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası Grubu, ikili donörler, vb.);
- Özellikle, uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel düzeylerde çevresel ve sosyal konularla ilgilenen, ticari olmayan, sivil toplum ve kamu kuruluşları;
- Üniversiteler ve vakıfları, kooperatifler, yerel iş kuruluşları, iş dernekleri, ticaret odaları ve diğerleri (işçi, gençlik, dini, iş, vb.) gibi çıkar grupları;
- Özel ilgi alanları olan veya hassas (yani yaşlılar, engelliler, etnik azınlıklar, vb.) ve bir gruba dâhil olmayan topluluklarda da dâhil olmak üzere projeden etkilenen kişiler, ortak araziyi kullanan arazi sahipleri ve sakinleri;
- Proje çalışanları ve medya.

Her kategorideki paydaşları bilgilendirmeye yönelik çalışmaları kanıtlayabilmek için proje kapsamında bir "İstişare ve Şikâyet Veri Tabanı" geliştirilecektir. Veri tabanı, paydaşların proje konusundaki özel ilgilerini, görüşmeler sırasında gündeme getirilen sorunları, endişeleri, soruları ve gönderilen şikâyetleri belgeleyecektir. Veri tabanının kendisi kamuya açık olmasa da, ÇSED sürecinde tespit edilen ve başvuru paydaşların listesi ÇSED'in tamamlanmasından sonra açıklanacak olan İstişare Raporuna dâhil edilecektir.

Bu sistemin kullanımı aşağıdaki unsurları kapsamaktadır:

Paydaş Kaydı

Paydaş kaydının amacı; paydaş belirleme, paydaşların analizi ve raporlar yoluyla paydaşların projeye olan ilgilerini ve kaygılarını daha iyi anlamak ve ele almak için proje paydaşlarının ve bağlantılarının belirlenmesidir.

Resmi İstişarelerin / Toplantı Tutanaklarının Kaydedilmesi

Bu veri seti; bir toplantı gündemi, katılımcı listesi, sorular-cevaplar, karar ve bilgilerin açıklanmasının yanı sıra eylem ve taahhütlerin yönetimini içerir.

Şikâyet Yönetimi

Şikâyetlerin alınması ve kaydı, gözden geçirilmesi ve araştırılması, çözüm seçeneklerinin geliştirilmesi, cevaplar, şikâyetlerin kapatılması, izleme ve değerlendirilmesi unsurlarını içerir.

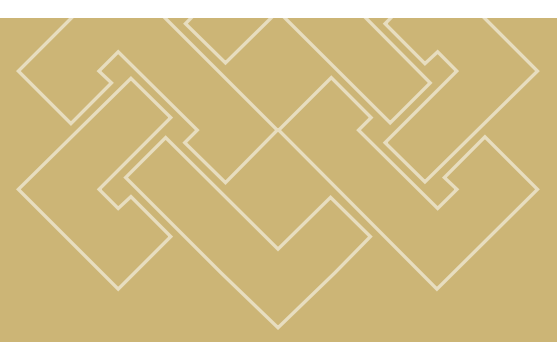
Taahhütlerin Yönetimi

Paydaş katılım sürecinde yürütülen faaliyetler kapsamında şirketin vermiş olduğu taahhütleri kayıt altına almak, gerçekleştirilmesini sağlamak ve projenin kapanışına kadar gelen talep ve sorunları yönetmek için sorumlu bir kişinin atanması gerekmektedir. Bu doğrultuda projenin tüm aşamalarında paydaş katılımı ve şikâyetlerin yönetilmesi, faaliyetlerin koordine edilmesi ve veri tabanının yönetilmesi için bir Paydaşlarla İlişkiler Uzmanı atanmıştır.

TANAP Projesi'nin "Paydaş Veri Tabanına" katılmak isteyen ve gelecekteki faaliyetlerden haberdar olmak isteyen herhangi bir kişi ya da grup bu dokümanın "Roller ve Sorumluluklar" Bölümü'ndeki (7. Bölüm) iletişim bilgilerini kullanarak kendi iletişim bilgilerini iletebilir. Bu aşamadan sonra Paydaşlarla İlişkiler Uzmanı gelen bilgileri veri tabanına ekler ve paydaşlar tarafından talep edilmesi hâlinde, proje hakkındaki bilgilerin halka sunulması sürecinde bu paydaşlara da yer verilir.

Projenin bu aşamasında, paydaşların belirlenmesi için gereken ön çalışma TANAP tarafından sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları, medya ve uluslararası kuruluşların kamuya açık bilgilerini edinme yoluyla yapılmıştır. Bu liste, gerçekleşecek katılım faaliyetlerinde ilgili paydaşların göz önünde bulundurulması için olası tüm tarafları kapsayan geniş bir yelpazeyi içerir. Ancak paydaşların projeye katılım düzeyleri süreç ilerledikçe projenin farklı aşamaları için yapılacak paydaş analizine göre değişiklik gösterecek olup katılım düzeyi bizzat paydaşların kendileri ile görüşülecektir.

Paydaş Katılım Planı, önümüzdeki dönemlerde bu planının uygulanması yoluyla paydaşlardan alınan geri bildirimlere dayanarak paydaşlar için gerekli olan faaliyetlerin arttırılmasıyla güncellenecektir. Paydaş analizi, paydaş sorunları, endişeleri ve soruları hakkında ayrıntılı bilgi toplanmasını içerecektir. Bu bilgiler; paydaş toplantıları, görüşmeler ve paydaşlar ile projeden etkilenen insanlarla etkileşim gerektiren diğer veri toplama faaliyetleri ile elde edilecektir.

5.0 Paydaş Katılım Planı

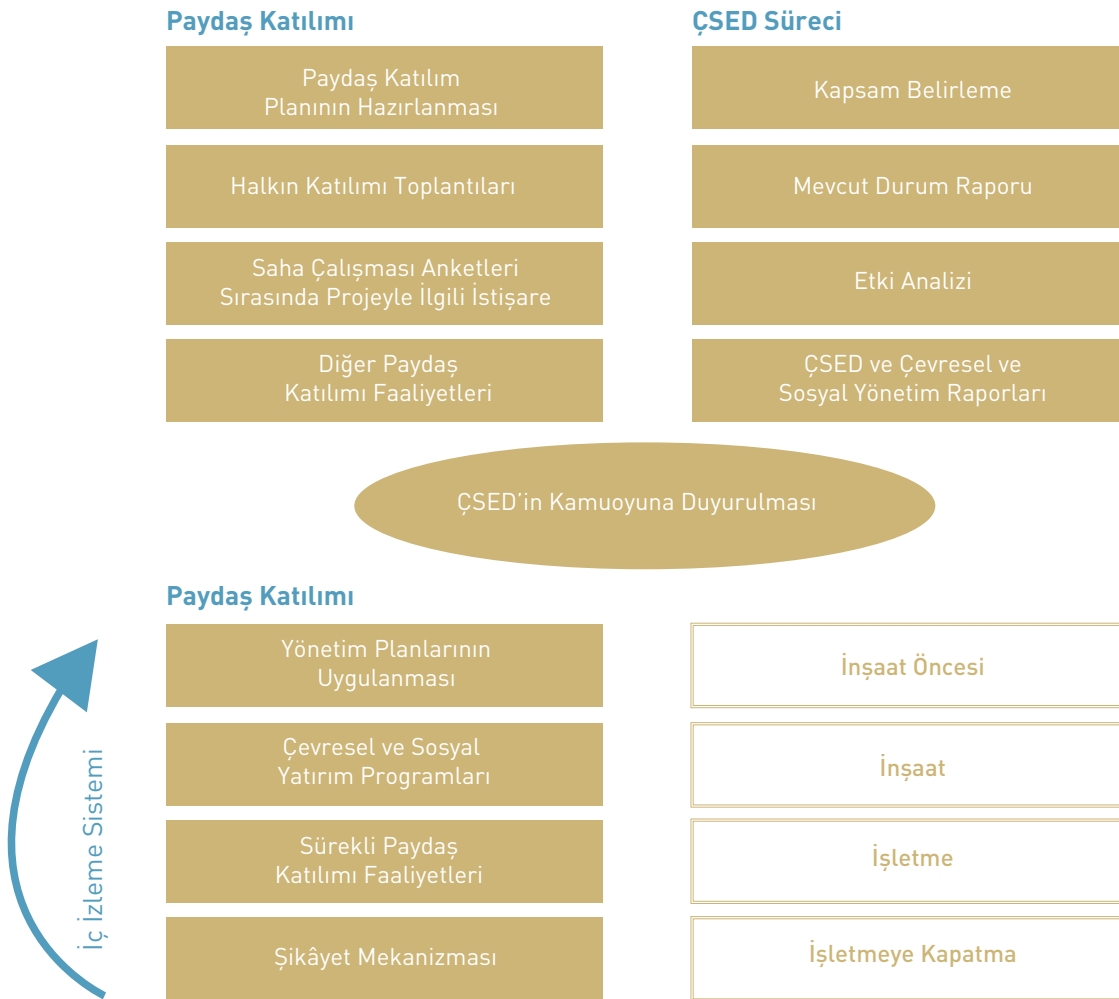
5.0 PAYDAŞ KATILIM PLANI

5.1 ÇSED ile Entegrasyon

Paydaş katılımı sonuçları, ÇSED için yapılan çevresel ve sosyal mevcut durum araştırmalarına entegre edilecektir. Paydaşların dile getirdiği konular, ÇSED ve proje planlama ve tasarımında dikkate alınacaktır. ÇSED sırasında paydaş katılımı en az iki resmi görüşme oturumu içerecektir:

- Ön güzergâh koridoru değerlendirme sırasındaki ve kapsam belirlenmesi için saha ziyaretleri sırasındaki istişareler de dâhil olmak üzere mevcut durum araştırmaları sırasındaki paydaş katılımı ve
- Proje Broşürü ve mevcut durum araştırmaları taslak ÇSED raporu açıklaması hakkındaki görüşmeler de dâhil olmak üzere etki değerlendirmesi sırasındaki paydaş katılımı.

Paydaş katılımı, ÇSED ve sonrasında devam eden temel bir süreçtir. Şekil 6'da tasvir edilen ÇSED'in aşamaları ilk iki aşamaya karşılık gelmekte olup, paydaş katılımının inşaat ve işletme aşamalarında da devam edeceği bilinmelidir. İşletme sırasında daha az faaliyet ve katılım yoğunluğu olsa da, paydaş katılımı proje boyunca devam eden bir süreç olacaktır.

Şekil 6: ÇSED Sürecinin ve Paydaş Katılımı ile İlişkisinin Şeması

Paydaş Katılım Planı, projenin ÇSED sürecinde geliştirilecek ilk yönetim planlarından biridir ve diğer yönetim planlarını tamamlayıcı olması amaçlanmıştır. Yönetim planları, projenin olumsuz etkilerini azaltmayı amaçlayan eylemler hakkında açık taahhütleri vermeye yöneliktir. ÇSED sürecinin sonunda, Paydaş Katılım Planı, ulusal makamların ve uluslararası finans kuruluşlarının istediği genel Çevresel ve Sosyal Eylem Planı oluşturmak için diğer yönetim planları (ÇSED sürecinde ele alınacak izleme planını bölümü gibi) ile birlikte yer alacaktır.

5.2 Katılım için Genel İlkeler

Paydaş katılımı faaliyetlerinde aşağıdaki genel ilkeler geçerli olacaktır:

5.2.1 Kapasite Geliştirme

Paydaşların katılımını sağlamak amacıyla, eğitim ve kapasite geliştirmeye yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir:

- Kamu Görüşleri için hazırlanan belgelerin içeriği proje hakkında erişilebilir ve yeterli bilgiyi sağlayarak endişeler (olası olumsuz etkilerle ilgili) veya beklentiler (örneğin istihdam vb. gibi potansiyel olumlu etkiler) oluşturmayacaktır;
- Projenin iyi anlaşılabilmesi için yazılı bilginin yanında gerekli görsel malzemeler ve açıklamalar da olacaktır;
- Bilgiler Türkçe ve gerekirse İngilizce olarak erişilebilir şekilde ve hassas kişilerin incinmesi ihtimali de dikkate alınarak kültürel olarak uygun bir şekilde açıklanacaktır.
- Özellikle temel konularla ilgili olarak ortaya çıkan kaygılar için, teknik sonuçları doğrulamak ve etki azaltma prosedürlerinden emin olmak için teknik süreçleri, değerlendirme tekniklerini ve kalite güvence önlemlerini açıklamak üzere çalıştaylar düzenlenebilir. Sadece önerilen proje ve ÇSED sürecini açıklamak için değil, aynı zamanda yürürlükteki ulusal yasalar ve mevzuat, uluslararası ilkeler ve standartlar ve TANAP'ın bunları nasıl ele alacağını açıklamak için çaba gösterilecektir.

5.2.2 Hassas Grupların Katılımının Sağlanması

Hassas gruplar; cinsiyet, etnik köken, yaş, fiziksel veya zihinsel engellilik, ekonomik dezavantaj ya da sosyal statü nedeniyle projeden diğerlerinden daha farklı ya da özel olarak etkilenebilen insanlar olarak tanımlanabilir. Uluslararası en iyi uygulamalar, olumsuz proje etkileri ve projenin risklerinin ele alınmasında özellikle hassas bireylerin veya grupların istişare sürecine katılımını teşvik etmektedir. ÇSED ve katılım sürecine hassas grupların katılımını geliştirmek için aşağıdaki önlemler uygulanacaktır:

- Devam eden paydaş belirleme sürecinde, TANAP dezavantajlı veya hassas kişi veya grupları belirleyecektir ve
- Hassas kişilerin etkin katılımını destekleyecek istişare yaklaşımları ve faaliyetleri belirlenecektir.

5.3 Aşamalar ve İlgili Katılım Faaliyetleri

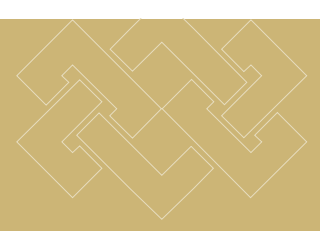
Paydaş katılımı, bu planın geliştirilmesinden önce başlayan ve projenin işletmeye kapatma aşamasına kadar projenin ömrü boyunca devam edecek bir süreçtir. Projenin çevreye ve halka olan etkilerinin en aza indirilmesinde paydaş girdilerinin güzergâhın belirlenmesi için kritik bir öneme sahip olması nedeniyle paydaş katılımının en aktif olacağı dönem, projenin geliştirilmesi ve ÇSED süreci olacaktır. Planlama amacıyla, paydaş katılımı dört aşamada ele alınmıştır:

- 1. Adım: Kapsam Belirleme ve Mevcut Durum Verisi Toplama
- 2. Adım: ÇSED'in Halka Sunulması
- 3. Adım: İnşaat ve işletme
- 4. Adım: İşletmeye Kapatma ve Kapanış

5.4 Yöntemler ve Faaliyetler

Aşağıdaki bölüm, paydaş katılım sürecinde kullanılacak yöntem ve faaliyetler ile bunların süreç içinde nasıl kullanılacağı hakkında bilgi sağlamaktadır.

Halkın Katılımı Toplantıları: Halkın Katılımı Toplantıları paydaş katılımı için önemli bir yöntem ve ulusal mevzuatta yer alan bir gerekliliktir. Bu faaliyet, projeyi halka duyurmak için devlet kurumları ile yakın iş birliği düzenlenerek uygulanmaktadır.

Halkın Katılımı Toplantıları, 26939 Sayılı 17.07.2008 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesine dair yönetmeliğe uygun olarak yürütülmektedir. Bu kapsamda, yönetmeliğin 9. maddesi uyarınca, halkı yatırım konusunda bilgilendirmek ve proje ile ilgili görüş ve önerilerini almak için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenen tarihlerde bir dizi katılım toplantısının düzenlenmesi ve bu toplantıların özel format belirleme toplantısından önce yapılması gereklidir. Halkın Katılımı Toplantılarının; Ardahan, Kars, Erzurum, Erzincan, Bayburt, Gümüşhane, Giresun, Sivas, Yozgat, Kırşehir, Kırıkkale, Ankara, Eskişehir, Bilecik, Kütahya, Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri ile ortak belirlenmek üzere, yerel halk ve toplulukların kolayca ulaşabileceği yerlerde yapılması zorunludur.

Projeden etkilenme olasılığı bulunan bölgelerde Halkın Katılımı Toplantıları için duyurular yapılması gerekmektedir. Bu nedenle çok sayıda paydaşın geniş katılımını sağlamak için, toplantıların gündemi, tarih ve zamanını da içeren genel duyurular, toplantıdan en az 10 gün önce, ulusal ve yerel gazetelerde de yayınlanacaktır. Bu şekilde, yerel halkın faaliyetler ile ilgili görüş ve önerilerini paylaşması/bildirmesi mümkün olacaktır.

Halkın Katılımı Toplantısı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü veya Müdürlük tarafından atanacak bir yetkili başkanlığında yapılacaktır. Toplantının amacı, paydaşların proje hakkında bilgi sahibi olmalarını; görüş, soru ve önerilerini iletmelerini sağlamaktır. Başkan, katılımcılardan görüşlerini yazılı olarak belirtmelerini isteyebilir. Toplantı tutanaklarının bir kopyası, valilik tarafından saklanmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na gönderilir.

Buna ek olarak, ÇED Komisyonu tarafından gerçekleştirilecek Çevresel Etki Değerlendirme Raporu, kamunun görüş ve önerilerini almak üzere on iş gününü kapsayan bir süre için Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri ve Bakanlıkta halkın görüşüne sunulacak ve bu görüşler ayrıca karar verme sürecinde Bakanlık tarafından dikkate alınacaktır. Halktan alınan bu görüşler ÇED Raporu’nda da değerlendirilecektir.

İstişare Toplantıları: Projenin sahibi olarak TANAP, ulusal ÇED sürecinin bir parçası olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile birlikte düzenlenen Halkın Katılımı Toplantılarına ek olarak, tüm ÇSED süreci boyunca ek istişare toplantıları düzenleyecektir. Bu toplantılar proje hakkında paydaşları bilgilendirmek için ek fırsatlar sağlayacak ve karar sürecine dâhil edilecek olan soru ve görüşleri belirtmelerini sağlayacaktır. Toplantılar, paydaşların geniş katılımını sağlamak amacıyla, projeden etkilenen yerleşimlerde, köylerde ve şehirlerde düzenlenecektir. Paydaş katılımı, faaliyetlerinin sonraki aşamalarında toplantıların yapılacağı yerleşim yerlerinin belirlenmesi, projenin sosyal etki değerlendirme ekibi tarafından gerekli görüldükçe karar verilecek ve güncellenecektir.

Toplantılar, ayrıntıları (zaman, mekan, ilan vb.) belirlemek için, muhtar gibi yerel makamlarla yapılacak ön görüşme sonrasında düzenlenecektir. Muhtar ya da başka bir yerel yönetim temsilcisi de kilit paydaşların ve temsilcilerinin katılımını önerebilir, ayrıca toplantılar her türlü paydaşa açık olacaktır. Toplantılar, yerel medyadan bültenler, panolar ve afişlerle ilan edilecek, proje broşürleri, paydaşların toplantı öncesinde proje hakkında bilgi almaları için ortak kullanım alanlarına bırakılacaktır (Kütüphaneler, muhtarlık , köy kahvesi , okul , cami vb.). Uzak köy ve toplulukların toplantılara dâhil edilmesi için özel dikkat sarf edilecektir.

Toplantı mekanının, katılımı kolaylaştırmak amacıyla, merkezi ve bilinen bir konumda olması gerekir. Toplantı TANAP personeli gözetiminde proje uzmanları ve danışmanları tarafından yapılacaktır. Açıklanacak bilgiler arasında temel teknik ayrıntılar, zaman çizelgesi, hedefler, riskler ve araştırılmakta olan azaltıcı önlemler bulunacaktır. Sunumlar, slaytlar ve projeye ilgili görsellerin paylaşılması ve broşürler gibi yazılı malzemenin dağıtımı yapılacaktır. Gereken durumlarda engelliler için uygun materyal ve malzeme de sağlanacaktır (Braille alfabe-sinde Broşür basımı gibi). İstişare Toplantıları sonunda, katılımcıların yorum ve görüşlerini ifade etmelerine izin vermek ve sorularını yanıtlamak için soru-cevap oturumları düzenlenecektir. Paydaşlardan geribildirim gelmesini sağlamak için, katılımcılar ayrıca toplantı süresince iletişim kanalları ve oluşturulan şikâyet mekanizması konusunda da bilgilendirilecektir.

ÇSED'in Halka Sunulması: ÇSED'in Halka Sunulması, taslak ÇSED ve ilgili yönetim sistemlerinin halka açıklanması ile gerçekleştirilecektir. Yöntem olarak Halkın Katılımı ve İstisare Toplantılarına benzer şekilde gerçekleştirilecek olan toplantılarda, özellikle projenin etkilerinin değerlendirilmesi ve bunlara karşılık alınacak önlemler ve uygulama planları paylaşılacaktır.

Sunumlar: Yukarıda listelenen tüm toplantılar, katılımcılara görsel bilgi vermek ve yazılı belgeleri özetlemeyi amaçlayan PowerPoint sunumları içerecektir.

Mektup: Proje kapsamında resmi izin gerekliliklerinin bir parçası olarak TANAP personeli ve danışmanları tarafından resmi yazışmalar yürütülecektir.

Medya İlanları: Uygun olan durumlarda halkın katılımı toplantıları ve diğer faaliyetler için davetler; gazete, radyo ve televizyonlarda duyurulacaktır.

Proje Broşürü: Yukarıda açıklandığı üzere, Proje Broşürü paydaşlara projeyi sunacak bir iletişim aracıdır. Proje Broşürü; proje, ÇSED süreci, daha fazla bilgi almak için kullanılacak iletişim kanalları ve şikâyet mekanizması hakkında ilgili genel bilgi vermeyi amaçlayan önemli bir istisare dokümanıdır. Proje broşürü aşağıdaki başlıkları içerir:

- Teknik olmayan proje tanımı ve takvimi;
- Çevresel ve sosyal yönetimle ilgili yapılacak çalışmalar hakkında bilgi;
- Arazi edinimi ve kamulaştırma sürecine genel bakış;
- Paydaş katılımı faaliyetlerinin ana hatları ve
- Şikâyet mekanizması hakkında bilgi.

Kurumsal Web Sitesi: Kurumsal web sitesi, projeye ilgili duyuruları, proje dokümanlarını, raporları ve projeye ilgili daha fazla bilgi almak isteyenler için iletişim bilgilerini içermektedir.

Şikâyet Mekanizması: Şikâyetleri alma ve çözme prosedürü, proje boyunca kullanılacak önemli bir yöntemdir. Şikâyetlerin bildirilmesi, paydaşlarla iletişim hâlinde olan tüm proje çalışanları tarafından teşvik edilecektir.

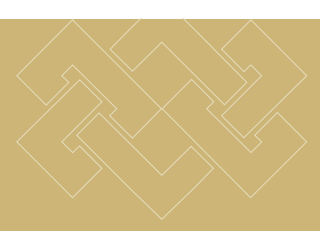
Teknik Çalıştaylar: Çalıştaylar, paydaşların talebi üzerine kullanılacak bir yöntemdir. Paydaşların yazılı cevaplarından daha fazlasını gerektiren özel soru ve/veya soruları olduğu zaman, TANAP çalıştaylar düzenleyecek ve paydaşları ilgili sunumları izlemeleri ve çalışmalarını sürdüren uzmanlarla konuşmaları için davet edecektir.

Ücretsiz Yardım Hattı: Tüm paydaşların kullanımı için ücretsiz telefon hattı 0800 314 11 22 mevcuttur. Ücretsiz telefon hattı, paydaşların projeye kolay ulaşmalarını sağlamak üzere kurulmuştur.

5.4.1 Mevcut Durum Bilgisi Toplarken Paydaşlara Danışma

Yukarıdaki bölümlerde belirtilen yöntem ve faaliyetlere ek olarak, bilgi ve veri toplama sürecinin bir parçası olarak bazı paydaş katılım yöntemlerine yer verilecektir. Birincil veri ve bilgi toplama süreci, genellikle paydaş katılımı sürecinde hem proje ekibine hem de paydaşlara faydalı bilgiler sağlar. Paydaş katılımıyla ilgili faaliyetlerden sorumlu proje ekibi, mevcut durum ve etki değerlendirme çalışmalarını yürüten danışmanlar ile yakın iş birliği içinde çalışacaktır. Bu çalışma özellikle etki alanındaki paydaşlarla çalışanlara önemli katkı sağlayacaktır.

Kilit Paydaş Görüşmeleri: TANAP çalışanları ve danışmanları ÇSED için veri ve bilgi toplama sürecinin bir parçası olarak kilit paydaşlarla görüşmelerini yürütecektir. Bu görüşmelerin temel amacı mevcut durum çalışmalarını tamamlamak olduğunda, bu tür yarı yapılandırılmış görüşmeler, paydaşlara proje hakkında bilgi vermek ve paydaş katılım ekibiyle ilgili olan sorunların, kaygıların ve soruların toplanması konularında esnek olacaktır.

Odak Grup Toplantıları: Kilit Paydaş görüşmeleri mülakatlarına benzer şekilde, odak grup toplantıları da öncelikle ÇSED raporuna bilgi toplamak için yapılacaktır. Ancak, bu küçük grup toplantıları proje hakkında bilgi vermek ve paydaş geribildirimini toplamak için bir araç olarak da kullanılacaktır.

Mevcut Durum Anketleri: Anketler, ÇSED sürecinde birçok çevre ve sosyo-ekonomi araştırmacıları tarafından kullanılacaktır. Sosyo-ekonomi ekibi tarafından kullanılacak en yaygın anketler hane halkı ve muhtar anketleri olacaktır. Bu anketlerin boru hattı boyunca bulunan toplulukların özelliklerinin belirlenmesine yardımcı olması amaçlanmaktadır. Anketlerin öncelikli amacı ÇSED için bu bilgileri toplamak olsa da her anket proje hakkında görüş almak için fırsat yaratacaktır.

Arazi Edinimi ve Kamulaştırma Görüşmeleri: Arazi edinimi ve irtifak süreci katılımın en yaygın biçimi olacaktır. Birincil amaç etkilenebilecek toprak sahipleri ve kullanımını belirlemek olsa da, toprak sahipleri ile toplantılar, boru hattı koridoru içinde olanlara bilgi vermek ve paydaşlardan geribildirim toplamak için bir fırsat olarak kullanılacaktır.

Arazi Hakları Kurulu (AHK): Arazi edinimi ve irtifak hakkı süreciyle ilişkili yaklaşık 10 tane kısım şefliği kurulacaktır. TANAP, her şefliğe Paydaş Katılım Planı ve Şikâyet Mekanizması konularında proje bilgilerini de kapsayan temel eğitimleri sağlayacaktır.

5.4.2 1. Adım: Kapsam belirleme ve mevcut durum verisi toplama

Kapsam belirleme ve mevcut durum verisi toplama aşamasında paydaş katılımının amacı, paydaşlar tarafından gündeme gelen konuların, soruların ve endişelerin projenin tasarımında ve etki analizinde kullanılmak üzere mevcut durum çalışmalarının geliştirilmesinde yeterince dikkate alındığından emin olmaktır.

Bu aşamada bazı faaliyetler tüm güzergâhın özelliklerini belirlemek ve etkilerini bilimsel, teknik, çevresel ve sosyo-ekonomik bağlamda dikkate alarak en azı indiren seçenekleri belirlemeyi amaçlayan Ön Güzergâh Belirleme Raporunun bir parçası olarak gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada yönetmelik gereği yürütülmesi gereken halkın katılımı toplantıları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile iş birliği içinde 2013 yılı başında (1. çeyrek) yapılacaktır. Medya duyuruları toplantılardan en az 10 gün önce yapılacaktır.

Bu aşamada, halkla paylaşılacak belgeler temel olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası;
- Paydaş Katılım Planı ve
- Proje Broşürü

Bir arka plan dokümanı olan proje broşürü, ÇSED uzmanları ve arazi edinimi ekipleri tarafından kullanılacak önemli bir belgedir. Proje broşürü tüm paydaşlara yeterli bilgi sağlamayı, mevcut diğer teknik dokümanlar konusunda bilgilendirmeyi ve gerektiğinde teknik belgeleri kolaylıkla talep etmeleri için tasarlanmıştır. Kapsam ve mevcut durum verisi toplama aşaması 2013 (4. çeyrek) sonunda sona erecektir.

Kapsam belirleme ve mevcut durum verisi toplama aşamasında temel faaliyetler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Katılım Yöntemi	Yer (uygun olan durumlarda)	Paydaş Grupları	Program
Halkın Katılımı Toplantıları	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	1.Ç – 2.Ç 2013
İstişare Toplantıları	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	2.Ç –3.Ç 2013
Sunumlar	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	2.Ç –3.Ç 2013
Mektuplar	Geçerli değil	Resmi Makamlar	4.Ç 2012 – 1.Ç 2013
Medya Duyuruları	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	1.Ç – 2.Ç 2013
Basın Bültenleri	Geçerli değil	Medya	1.Ç –4.Ç 2013
Proje Broşürleri	İller, İlçeler ve Boru Hattı Güzergâhındaki Yerleşimler	Tümü	1.Ç – 4.Ç 2013
Kurumsal web sitesi www.tanap.com	Geçerli değil	Tümü	1.Ç – 4.Ç 2013
Ücretsiz Yardım Hattı	Geçerli değil	Tümü	1Ç – 4Ç 2013
Şikâyet Mekanizması	İller, İlçeler ve Boru Hattı Güzergâhındaki Yerleşimler	STK'lar, ilgi grupları, PEİ	4.Ç 2012 – 4.Ç 2013
Teknik Çalıştaylar	Paydaşların ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği şekilde	Paydaşların ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği şekilde	2.Ç – 4.Ç 2013
Haber Kaynaklarıyla Görüşme	İller, İlçeler ve Boru Hattı Güzergâhındaki Yerleşimler	Tümü	4.Ç 2012 – 4.Ç 2013
Odak Gruplar	Boru Hattı Güzergâhındaki İlçeler ve Yerleşimler	PEİ	2.Ç – 4.Ç 2013
Hane Anketleri	Boru Hattı Güzergâhındaki İlçeler ve Yerleşimler	PEİ	2.Ç – 4.Ç 2013
Arazi Edinimi ve İrtifak Görüşmeleri	Boru Hattı Güzergâhındaki İlçeler ve Yerleşimler	PEİ	2.Ç – 4.Ç 2013
AHK Kısım Şeflikleri	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	PEİ	2.Ç – 4.Ç 2013

5.4.3 2. Adım: ÇSED'in Halka Sunulması

ÇSED aşamasında paydaş katılımının amacı, etki değerlendirmesi bulguları ve ilgili yönetim planlarını açıklamaktır. Türk ÇED yönetmeliğine göre, taslak ÇED raporu ÇSB web sitesi üzerinden ve ÇSB il müdürlükleri aracılığıyla kamuya açıklanacaktır. Ayrıca uluslararası finans kurumlarının standartları Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporunun nihai taslağının ve yönetim planlarının halka sunulmasını ve paydaşlardan gelen soru ve görüşlerin nihai ÇSED Raporuna dâhil edilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu aşamada kullanılacak yöntemler ve etkinlik sayısı ilgili kurum yetkileri ve özellikle projeden etkilenen topluluklarla olmak üzere paydaşlarla birlikte belirlenecektir.

Bu aşamada, halkla paylaşılacak belgeler temel olarak aşağıda belirtilmektedir:

- Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi Raporu;
 - İlgili yönetim ve izleme planları
 - ÇSED'in teknik olmayan özeti
 - Arazi Edinimi ve Tazminat Rehberi

ÇSED aşaması 2014 ortasında (2. Çeyrek) sona erecektir.

ÇSED aşamasındaki önemli paydaş katılımı faaliyetleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Katılım Yöntemi	Yer (uygun olduğu durumlarda)	Paydaş Grupları	Program
Kamuyu Aydınlatma Toplantıları	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	1.Ç – 2.Ç 2014
Medya Duyuruları	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	1.Ç – 2.Ç 2014
Basın Bültenleri	Geçerli değil	Medya	1.Ç – 2.Ç 2014
Sunumlar	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	1.Ç – 2.Ç 2014
Kurumsal Web Sitesi www.tanap.com	Geçerli değil	Tümü	1.Ç – 2.Ç 2014
Ücretsiz Telefon Hattı	Geçerli değil	Tümü	1.Ç – 2.Ç 2014
Şikâyet Mekanizması	İller, İlçeler ve Boru Hattı Güzergâhındaki Yerleşimler	STK'lar, ilgi grupları, PEİ	1.Ç – 2.Ç 2014
Teknik Çalıştaylar	Paydaşların ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği şekilde	Paydaşların ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği şekilde	1.Ç – 2.Ç 2014
AHK Kısım Şeflikleri	İller ve Boru Hattı Güzergâhındaki Yerleşimler	PEİ	1.Ç – 2.Ç 2014

5.4.4 3. Adım: İnşaat ve İşletme

İnşaat ve işletme aşamasında paydaş katılımının amacı, etki giderme yöntemlerinin planlandığı gibi uygulandığından emin olmak için tüm paydaşlarla bağlantıları sağlamaktır. Paydaş katılımının sıklığının projenin inşaatından işletmeye geçişle azalması öngörülmektedir. Ancak şikâyet mekanizması gibi önemli yöntemler, ÇSED ve ilgili yönetim planlama süreci tarafından öngörülmemiş bir etki ya da sorun olduğunda konunun belirlenmesi ve çözümünde kullanılacaktır.

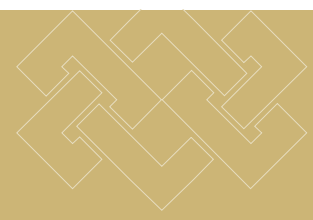
İnşaat ve işletme aşaması projenin en uzun aşamasıdır ve boru hattının ömrü boyunca devam edecektir. Paydaş Katılım Planı, proje süresi boyunca gerekli olabilecek katılım faaliyetlerini yansıtacak projede büyük değişiklikler olması durumunda güncellenecektir.

İnşaat ve işletme aşamasındaki temel faaliyetler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Katılım Yöntemi	Yer (uygunsa)	Paydaş Grupları	Program
İstişare Toplantıları	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	İnşaat sırasında en az ayda bir; işletme sırasında en az yılda bir
Sunumlar	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	İnşaat sırasında en az ayda bir; işletme sırasında en az yılda bir
Medya Duyuruları	Boru Hattı Güzergâhındaki İller	Tümü	İnşaat sırasında en az ayda bir; işletme sırasında en az yılda bir
Basın Bültenleri	Geçerli değil	Medya	Belirlenecek
Kurumsal Web Sitesi www.tanap.com	Geçerli değil	Tümü	Belirlenecek
Ücretsiz Telefon Hattı	Geçerli değil	Tümü	Proje boyunca devamlı
Şikâyet Mekanizması	İller, İlçeler ve Boru Hattı Güzergâhındaki Yerleşimler	STK'lar, ilgi grupları, PEİ	Proje boyunca devamlı
Teknik Çalıştaylar	Paydaşların ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği şekilde	Paydaşların ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği şekilde	Belirlenecek
AHK Kısım Şeflikleri	İller ve Boru Hattı Güzergâhındaki Yerleşimler	PEİ	2.Ç 2014 – 4.Ç 2015

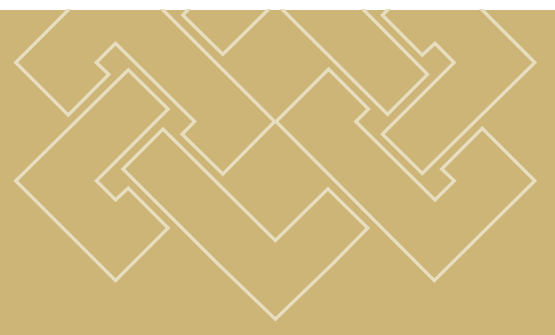
5.4.5 4. Adım: İşletmeye Kapatma ve Kapanış

İşletmeye Kapatma ve Kapanış aşamasındaki paydaş katılımının amacı, kapatma ve özellikle inşaat ve işletme döneminden kalan çevre konusundaki etkileri azaltmaktır. Şu an için sıklık ve zamanlamayla ilgili hiçbir özel bilgi mevcut değildir, ama bu detaylar bu planın yıllık revizyonu sırasında devreden çıkarma programı belirlendiğinde eklenecektir. İnşaat ve işletmeyle ilgili ilk tahminler göz önüne alındığında, devreden çıkarma 2040 yılına kadar gündemde olmayacaktır.

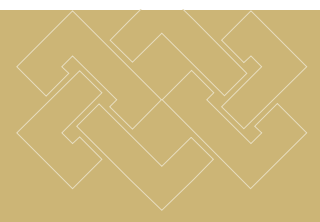

Devreden çıkarma ve kapatma aşamasındaki temel faaliyetler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Katılım Yöntemi	Yer (uygunsa)	Paydaş Grupları	Program
İstişare Toplantıları	Belirlenecek	Tümü	Belirlenecek
Sunumlar	Belirlenecek	Tümü	Belirlenecek
Medya Duyuruları	Belirlenecek	Tümü	Belirlenecek
Basın Bültenleri	Geçerli değil	Medya	Belirlenecek
Kurumsal Web Sitesi www.tanap.com	Geçerli değil	Tümü	Belirlenecek
Ücretsiz Telefon Hattı	Geçerli değil	Tümü	Proje boyunca devam eden
Şikâyet Mekanizması	İller, İlçeler ve Boru Hattı Güzergâhındaki Yerleşimler	STK'lar, ilgi grupları, PEİ	Proje boyunca devam eden
Teknik Çalıştaylar	Paydaşların ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği şekilde	Paydaşların ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği şekilde	Belirlenecek

6.0 Sosyal ve Çevresel Yatırım ve Paydaş Katılımı

6.0 SOSYAL VE ÇEVRESEL YATIRIM VE PAYDAŞ KATILIMI

TANAP Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) Politikasına göre, boru hattı boyunca Sosyal ve Çevresel Yatırım Programı uygulanacaktır. Bu program hakkında daha detaylı bilgi 2014 yılı başlarında ÇSED'in tamamlanması öncesinde hazırlanacaktır.

TANAP, inşaat faaliyetlerinden etkilenen alanlarda Sosyal ve Çevresel Yatırım Programı tasarlayacak ve uygulayacaktır. Projenin Sosyal ve Çevresel Yatırım Programları, ÇSED Raporlarında açıklanan sosyal ve çevresel etkileri azaltma önlemlerinin ötesine geçecek ve Boru Hattı projesinin faaliyet alanlarında olumlu bir etkisi olma hedefine ulaşmak için bir adım daha ileride olacaktır.

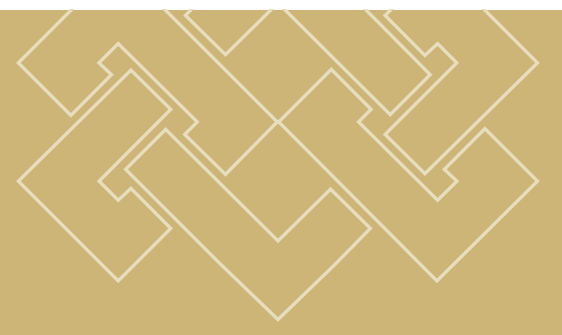
Yatırımların amacı, yerel halk için sürdürülebilir kalkınma sağlamak ve TANAP Projesi'nin inşaat ve işletme aşamasında yaşam kalitesini sürekli olarak arttırmaktır.

Sosyal ve Çevresel Yatırım Programı, yukarıda belirtilen hedeflere ulaşmak için faaliyetleri ve işlemleri tanımlayacak olan pratik bir araçtır ve etkilenen toplumlar ve bölgeler arasında nasıl uygulanacağını göstermektedir.

Sosyal Yatırım Programı'nın temel yönleri şunlardır:

- Yerel kalkınmayı ve kapasiteyi geliştirme;
- Gelir ve istihdam için ekonomik fırsatların artırılması;
- Ekonomik kalkınma için sosyal alt yapının geliştirilmesi,
- ÇSED sırasında yapılan sosyo-ekonomik analizin bir parçası veya sonucu olan konuların desteklenmesi. (Engellilerin, gençlerin, kadınların ve diğer hassas grupların desteklenmesi gibi.)

Sosyal Yatırım Programı boru hattı boyunca projeden etkilenen yerleşim birimlerinde yaşayanlara azami seviyede fayda sağlayabilmek şeklinde geliştirilecektir. ÇSED sürecinde geliştirilen etki azaltıcı önlemlere ek katkı sağlayacak ve destekleyecek projeler olarak tanımlanacaktır.

7.0 Roller ve Sorumluluklar

7.0 ROLLER VE SORUMLULUKLAR

TANAP Projesi, her iki ülke tarafından sadece bu proje için oluşturulan ortak bir konsorsiyum ile atanan Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi (SOCAR), Türkiye Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAS) ve Türk Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan (TPAO) oluşan şirket tarafından yürütülmektedir.

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Şirketi proje geliştirmeden sorumludur ve TANAP Projesi Sosyal Etki Değerlendirme Ekibi paydaş katılımını yönetecektir. Başlıca sorumlulukları paydaş katılımı faaliyetlerini koordine etmek, mevcut durum çalışmaları ve etki değerlendirmesi sırasında uzman danışmanların katılımını desteklemektir. Bu alandaki kilit danışmanlar ulusal ÇED ve uluslararası ÇSED raporlarından sorumlu olan Çınar Mühendislik Müşavirlik A.Ş ve Golder Associates S.r.l'dir.

TANAP projesinde tüm bölümlerde görev alan uzmanların paydaşlarla kurduğu iletişimi, TANAP Sosyal Etki Değerlendirme Ekibi kaydedip belgeleyecektir ve özellikle, önemli toplantıları ve süreklilik içeren konuların takibinden de sorumludur. TANAP Sosyal Etki Değerlendirme Ekibi'nin temel görevleri şunlardır:

- Çevresel ve sosyal yönetim sistemlerine tüm paydaş katılım faaliyetlerini dâhil etmek;
- İlerleme ve katılım sonuçlarını üst yönetim ve personele iletmek için bir iç sistem geliştirmek;
- Paydaş katılımının tüm TANAP personeli, yükleniciler ve danışmanlar tarafından anlaşılmasını sağlamak;
- Halkın Katılımı Toplantıları ve bilgilerin halka sunulması ile ilgili diğer etkinlikleri yönetmek;
- Tüm proje çalışanları tarafından yapılan toplantıların belgelenmesini ve raporlanmasını sağlamak;
- Proje kapsamında gerçekleştirilen tüm toplantılarda görüşülen konuların, alınan aksiyonların kaydını tutmak ve takip etmek. Paydaşların tüm sözlü ve yazılı iletişimini, özellikle proje çalışmaları ile ilgili gelen görüş ve resmi şikâyetlerin kayıt ve takibinin yapılması;
- Yazılı materyaller de (gerektiğinde Proje Broşürü, Şikâyet Mekanizması, Toplumsal Yatırım Programı ve diğerleri) dâhil olmak üzere dışarıdan gelen mesajların yönetimi ve koordinasyonu;
- Teknik, çevresel ve diğer çalışmaların tüm paydaşlar için uygun bir şekilde özetlenmesini sağlamak için danışmanlar ve yükleniciler ile koordinasyonun sağlanması;
- Sosyal Yatırım Proje Planlamasının tüm paydaşlar için uygun bir şekilde özetlenmesini sağlamak amacıyla Sosyal Yatırım Programından sorumlu kişi veya kurumlarla koordinasyonun sağlanması ve
- Özellikle yerel halk ve yerel kurumlarla iletişimde olan saha çalışanları ile iletişimde olup sorunlarına destek vermektir.

TANAP Projesi ile irtibat için iletişim ayrıntıları aşağıda belirtilmiştir:

Adres: P.K. 106040 Ulus / ANKARA

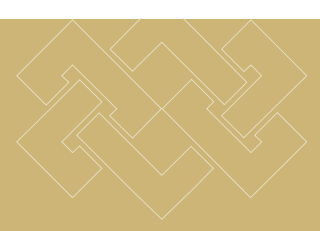
Ücretsiz Telefon Hattı: 0800 314 11 22

Telefon Numarası: 0312 999 11 11

E-posta Adresi: info@tanap.com

Kurumsal web sitesi: www.tanap.com

8.0 Şikâyet Mekanizması

8.0 ŞİKAYET MEKANİZMASI

8.1 Amaç ve Kapsam

Şikâyet mekanizması, paydaşların ihtiyaç hâlinde proje yetkilileri ile iletişime geçme sürecini ve sorunları cevaplandırma yöntemlerini açıklayarak tanıtmayı amaçlar. Açık ve geniş bir şekilde duyurulan şikâyet mekanizması, şikâyetlerin yazılı olarak alınarak net bir şekilde anlaşılmasını sağlar ve paydaşlarla iletişim yönetimini geliştirir. Bu mekanizma kapsamında tüm paydaşlar yazılı veya sözlü şikâyetlerini sunmaya teşvik edilmektedir ve yazılı veya sözlü başvurularının herhangi bir şekilde bu şikâyetleri gönderenlerin aleyhine kullanılmayacağı garanti altına alınmaktadır.

Bir şikâyet mekanizmasının ana unsurları:

- Bir paydaşın yanıt alması için beklemesi gereken minimum süre de dâhil olmak üzere, şikâyetlerin nasıl sunulacağı ve şikâyetlerin sunulmasından sonra nasıl ele alındığı ile ilgili açık talimatlar ve
- Bir paydaş yazılı bir şikâyet gönderme konusunda rahat değilse veya yazılı şikâyet göndermesi mümkün değilse bir personele bizzat bir şikâyetle bulunması için geliştirilen alternatif yöntemlerdir.

8.2 Sorumluluklar

TANAP Sosyal Etki Değerlendirme Ekibi, paydaş katılımı faaliyetlerinin koordinasyonu ve şikâyet prosedürünün yönetiminden sorumlu olup şikâyetlerin tümünü çözme yetkisine sahip değildir. Daha çok, belirli bir konu hakkında doğru bilgi toplamak, üst yönetim ile paylaşmak ve çözümü şikâyet sahibine bildirmek üzere iletişim kurmak için yöneticilerden oluşan bir ekip ile çalışır.

8.3 Prosedür

Şikâyet Yönetimi Prosedürü, TANAP Projesi'nin faaliyetlerinden etkilenen toplulukların ve bireylerin kaygılarını, şikâyet ve sıkıntılarını iletebilecekleri ve taraflarca karşılıklı olarak kabul edilebilir makul bir süre içinde çözülmesini mümkün kılan bir yönetim prosedürüdür. Şikâyet mekanizması paydaşların endişeleriyle ilgilenmeye yardımcı olmak, güvenilir ve yapıcı bir ilişkiyi mümkün kılmak için tasarlanmış bir yönetim aracıdır.

Paydaşlarla etkin ve şeffaf ilişkiler kurmak, toplumun kaygılarını yönetmek için TANAP tarafından bir Şikâyet Yönetimi Prosedürü uygulanmaktadır. Prosedürün bir parçası olarak, sabit hatlardan ücretsiz aranabilecek bir telefon hattı 0 800 314 11 22 oluşturulmuş ve şikâyetlerin kaydını tutmak için Şikâyet Kayıt Formu hazırlanmıştır. Gelen şikâyetler TANAP'ın şikâyet veri tabanına eklenecektir.

Şikâyetler ile ilgili işlemler bu sistem üzerinden takip edilecek ve Şikâyet Yönetim Prosedürü'nde belirtildiği şekilde rapor edilecektir.

Şikâyet yönetiminin adımları aşağıdaki gibidir;

- Şikâyetleri alma ve kayda geçirme - 2 iş günü
- Şikâyetleri değerlendirme ve araştırma - 10 iş günü
- Şikâyetin çözümü
- Şikâyetle bulunan kişiye cevap - 30 iş günü içinde
- Şikâyeti kapatma

Şikâyetler yazılı olarak verilse ya da proje personeli tarafından TANAP Sosyal Ekibi'ne sözlü olarak iletilse dahi ekip, sürecin daha iyi yönetilebilmesi amacıyla şikâyetleri yazılı olarak kayda alacaktır.

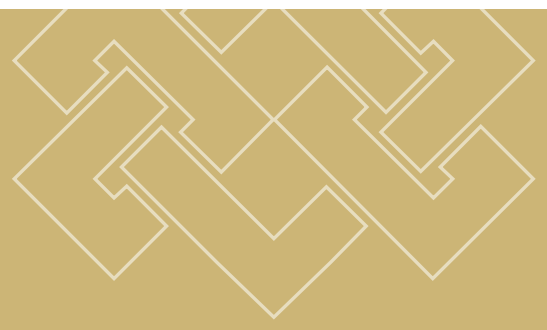
Gelen şikâyetlerin yönetimiyle ilgili diğer hususlar şunlardır:

- Gelen şikâyet kapsamında aksi belirtilmedikçe tüm resmi şikâyetlere iki hafta (10 iş günü) içinde resmi bir cevap verilecektir. Resmi cevap sorunları çözmek için ek bilgi veya uygunsa, önerilen önlemlerle ilgili ayrıntılı bilgiler içerecektir;
- Sorunların doğru şekilde anlaşıldığından ve gerektiği gibi ele alındığından emin olmak amacıyla tüm şikâyetler yazılı olarak kayıt altına alınacaktır. Yazılı başvurular herhangi bir şekilde şikâyetinde bulunan kişiye ya da kuruluşa karşı kullanılmayacaktır;
- Genel bir kural olarak, bir şikâyet halka açık bir toplantıda yapılmadığı sürece, şikâyet sahiplerinin isimleri gizli tutulacaktır;
- TANAP şikâyetleri 30 iş günü içinde sonuçlandırmayı amaçlamaktadır ve şikâyetin kapatıldığını belgelemek için bir şikâyet kapatma formu kullanılacaktır.
- Anonim olarak alınan şikâyetler yorum veya sorun olarak ele alınacak ve kaydedilecektir, ancak resmi bir yanıt verilmeyecektir ve
- Tüm sıkıntıları çözmek için samimi çaba gösterilirken, bir şikâyet çözülemez ise, TANAP gerekli gördüğünde diğer dış uzmanlar, tarafsız kişiler ya da yerel ve bölgesel yönetimleri sorunun çözümü için sürece dâhil etmeye çalışacaktır.
- Şikâyet prosedürü hiçbir ücret ödmeden herkes tarafından ve ceza kaygısı olmadan kullanılabilir.

Yazılı şikâyetler Şikâyet Kayıt Formu ile ya da bir mektup veya e-posta ile aşağıdaki bilgiler dâhil edilerek sunulabilir:

- Adı;
- Kuruluş ve konumu, ilgili ise;
- Adresi;
- Telefon/Faks ve e-posta adresi;
- Cevap göndermek için gerekli olan araçlar ve
- Şikâyetin detayları (her türlü önemli ayrıntı; olayın tarihi, yeri, vb)

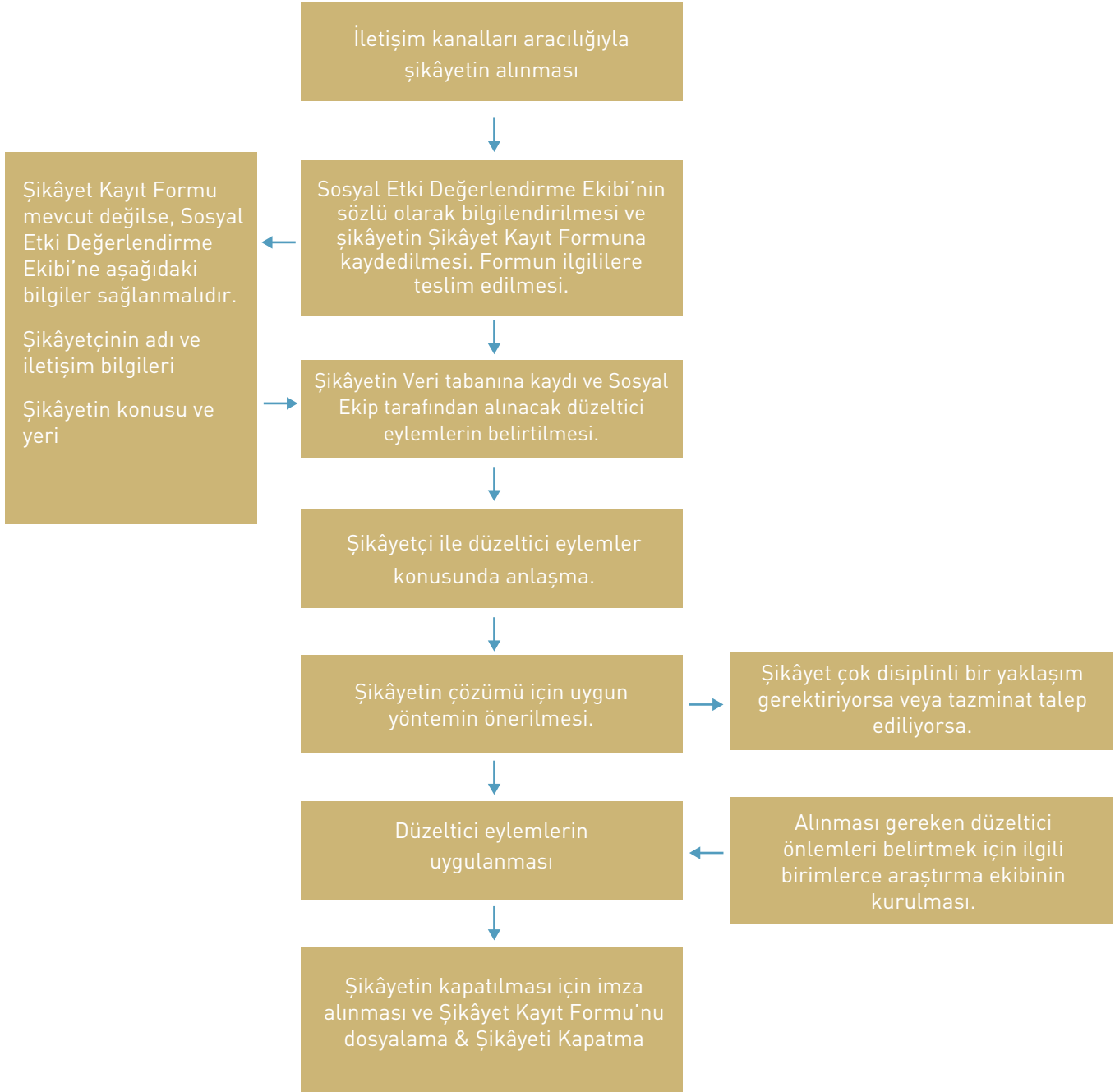
Şikâyetleri ele alma prosedürü aşağıdaki akış şemasında verilmektedir.

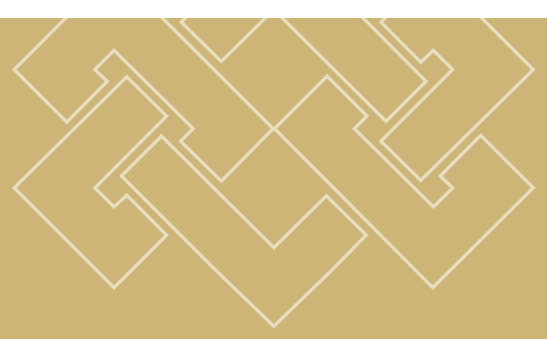

9.0 Şikâyet Mekanizması

Akış Şeması

9.0 Şikâyet Mekanizması Akış Şeması

10.0 İzleme, Değerlendirme ve Raporlama

10.0 İZLEME, DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA

İzleme kriterlerinin oluşturulması süreci, proje geliştirmenin başlangıç aşamasıdır. Analiz edilecek sonuçlar, proje aşamalarının uygulanması ve kapanışı için daha iyi girişimlerin planlamasına zemin sağlayacaktır.

Proje süresi boyunca, TANAP belirlenen paydaşlarla iletişim kanalları tesis edecektir. Proje kapsamında belirlenecek paydaşlar veri tabanına eklenecek olup, bu paydaşlarla da iletişime geçilecektir. Proje ile ilgili önemli değişiklikler veya güncellemeler olması hâlinde, çevresel ve sosyal konular ele alınmaya devam edecek ve paydaşlara bildirilecektir. Projeye ilgili gelişmeler, güncellemeler ve tüm çevresel ve sosyal konular bu planın 5. Bölümü'nde belirtilen yöntemler yoluyla zamanında paydaşlara iletilecektir.

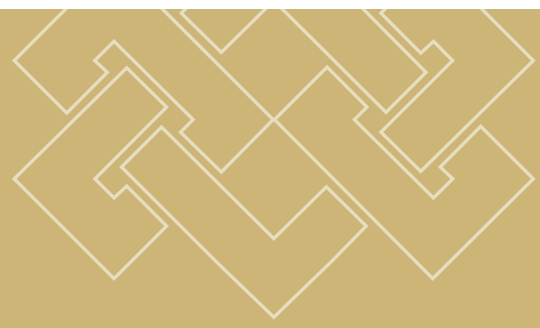
Paydaş Katılım Planı periyodik olarak ve projede büyük değişiklikler olması hâlinde güncellenecektir. Güncellemeler bir önceki yıl ortaya atılan konular, endişeler ve sorularla ilgili özetler, planlanan ve gerçekleşen faaliyetler arasındaki değişiklikler hakkında bilgi verecektir.

Şikâyetlerin sonuçları, süreç içinde yönetilen sorunların türleriyle birlikte, alınan şikâyetler, kapatılan şikâyetler ve açık olanların sayısını da göstermek üzere yıllık olarak özetlenecektir. Şikâyetlere ilgili raporlar aynı zamanda iç prosedürler ile çözülmemiş ve üçüncü şahıslar veya hukuki kararlarla çözüme ulaşmış şikâyetlerin sayısını da içerecektir.

Tüm paydaşlar, şikâyetlerin raporlanmasında gizliliğin korunacağından emin olmalıdır.

Yukarıdaki bölümlerde de açıklandığı gibi, paydaş katılımı devam eden çevresel ve sosyal yönetim süreçleri hakkında bilgi sağlayan temel bir süreçtir ve düzenli olarak hazırlanan ve halka açıklanan çevresel ve sosyal raporları içermektedir. Bu işlem TANAP Sosyal Etki Değerlendirme Ekibi ve inşaat aşamasına başlamadan önce atanacak Halkla İlişkiler Görevlileri tarafından denetlenecektir.

Paydaş katılımı ile ilgili raporlama görevi çevresel ve sosyal performans bilgilerinin periyodik açıklanması sırasında gerçekleşecektir. Bu raporlama, en az yılda bir gerçekleşecektir. Raporlamanın zamanlaması ÇSED'in tamamlanması ve inşaatın başlangıcında belirlenecektir.

11.0 Referanslar

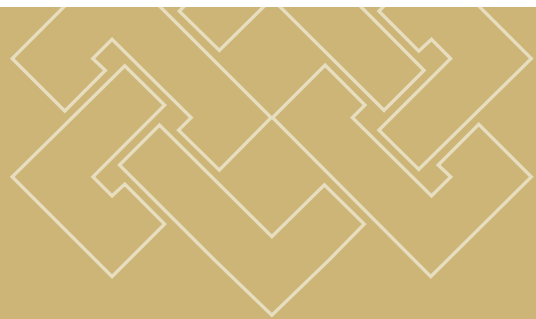

11.0 REFERANSLAR

EBRD, 2008. Çevresel Sosyal Politika Londra, İngiltere.

IFC, 2007. Paydaş Katılımı: Gelişmekte Olan Piyasalarda İş Yapan Şirketler için İyi Uygulama El Kitabı. Washington, DC, ABD.

IFC, 2012. Çevresel ve Sosyal Sürdürülebilirlik Performans Standartları. Washington, DC, ABD.

Ek A

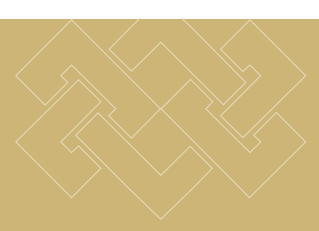
EK A

Ön İstişarede Bulunulan Kamu Kurumları ve Kuruluşları

- Paydaş katılımına yönelik olarak yürütülen ön çalışmalarda, planlanan boru hattı güzergâhı boyunca 21 İl ziyaret edildi. Valiler, Vali Yardımcıları ve İl Planlama ve Koordinasyon Müdürleri ile yapılan toplantılar Sebat Mühendislik (TANAP Projesi'nin devlet kurumlarıyla irtibat, haritalama, arazi edinimi ve güzergâh inceleme hizmetleri için yüklenicisi) ve TANAP Doğal Gaz İletim A.Ş.'den temsilcilerle ortaklaşa gerçekleştirilmiştir.

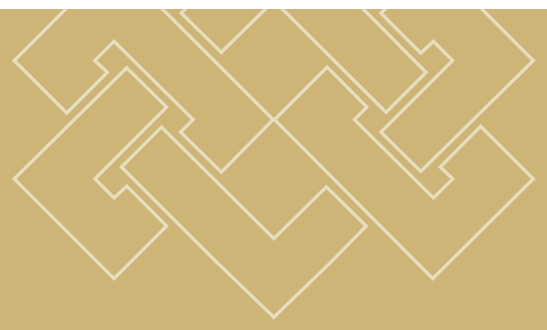
21 İlde görüşülen yetkililerin listesi aşağıda verilmiştir.

- Ardahan Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 4 Mart;2013
- Ardahan Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Ardahan Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Ardahan Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Kars Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 4 Mart 2013;
- Kars Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Kars Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Kars Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Erzurum Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 5 Mart 2013;
- Erzurum Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Erzurum Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Erzurum Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Erzincan Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 7 Mart 2013;
- Erzincan Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Erzincan Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Erzincan Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Bayburt Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 5 Mart; 2013
- Bayburt Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Bayburt Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Bayburt Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Gümüşhane Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 6 Mart 2013;
- Gümüşhane Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Gümüşhane Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Gümüşhane Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Giresun Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 6 Mart 2013;
- Giresun Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Giresun Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Giresun Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Sivas Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 7 Mart 2013;
- Sivas Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Sivas Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Sivas Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);

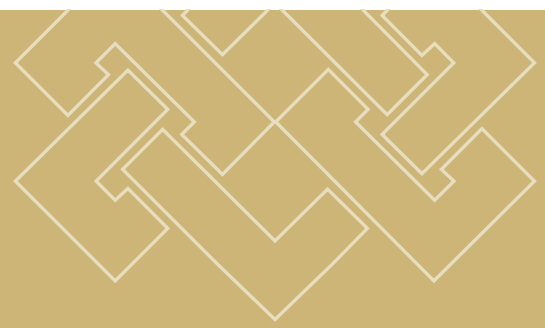
- Yozgat Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 8 Mart 2013;
- Yozgat Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Yozgat Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Yozgat Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Kırşehir Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 8 Mart 2013;
- Kırşehir Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Kırşehir Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Kırşehir Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Kırıkkale Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 11 Mart 2013;
- Kırıkkale Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Kırıkkale Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Kırıkkale Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Ankara Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 1 Mart 2013;
- Ankara Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Ankara Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Ankara Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Eskişehir Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 1 Mart 2013;
- Eskişehir Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Eskişehir Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Eskişehir Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Bilecik Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 28 Şubat 2013;
- Bilecik Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Bilecik Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Bilecik Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Kütahya Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 28 Şubat 2013;
- Kütahya Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Kütahya Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Kütahya Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Bursa Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 27 Şubat 2013;
- Bursa Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Bursa Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Bursa Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Balıkesir Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 27 Şubat 2013;
- Balıkesir Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Balıkesir Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Balıkesir Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);

- Çanakkale Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 26 Şubat;2013
- Çanakkale Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Çanakkale Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Çanakkale Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Edirne Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 26 Şubat;2013
- Edirne Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Edirne Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Edirne Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Tekirdağ Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 25 Şubat 2013;
- Tekirdağ Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Tekirdağ Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Tekirdağ Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Kırklareli Valiliği (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü), HKT tarihi: 25 Şubat 2013;
- Kırklareli Valiliği (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü);
- Kırklareli Valiliği (Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü);
- Kırklareli Valiliği (İl Özel İdaresi Genel Sekreteri);
- Erzurum Büyükşehir Belediyesi;
- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi;
- Bursa Büyükşehir Belediyesi.

Ek B

Paydaş Katılım Faaliyetleri için Kullanılan Materyaller

Ek C

EK C

Şikâyet Kayıt Formu

		TANAP TRANS ANATOLIAN NATURAL GAS PIPELINE PROJECT	
		Complaint Register Form / Şikâyet Kayıt Formu	
Şikâyetin Alındığı Yer / Location of Complaint Received		Tarih / Date:	
Alan Yetkilisinin Adı / Name of Person Incharge:		Şikâyet Kayıt No/Complaint Register Number	
Şikâyet Konu Alanın Koordinatları / Coordinates of the area subject to complaint : (UTM ED 50)			
Arazi Parsel numarası (Şikâyet arazi konulu ise) / Land Parcel Number (If complaint is related to land)			
1 - ŞİKÂYET SAHİBİ HAKKINDA BİLGİ / 1 - COMPLAINANT INFO			
Ad Soyad / Name Surname :		Şikâyetin Geliş Yolu / Form of Complaint :	
T.C. Kimlik No / Identification Number		☐ Telefon-Ücretsiz Hat / Phone-Free Phone Line	
Telefon / E-posta Telephone / E-mail :		☐ Halk Toplantısı / Community Meeting	
Adres / Address:		☐ Dilekçe / Petition	
Köy - İlçe - İl Village -District -Province:		☐ Diğer (Açıklayın) / Other (Specify)	
2 - ŞİKÂYET DETAYLARI / 2 - DETAILS OF COMPLAINT			
Şikâyeti Açıklayın / Define The Complaint :			
Şikâyet sahibi tarafından talep edilen çözüm / Solution requested by the complainant :			
Kayıt eden kişinin ad soyad ve imzası / Name Surname and Signature of the Registerer		Şikâyet Sahibinin ad soyad ve imzası / Name Surname and Signature of the Complainant	
TNP-SOC-FRM -002 Rev.1			

EK C

Şikâyet Kayıt Formu

		TANAP TRANS ANATOLIAN NATURAL GAS PIPELINE PROJECT	
		Complaint Register Form / Şikayet Kayıt Formu	
3 - DÜZELTİCİ EYLEMİN BELİRLENMESİ / 3 - DETERMINATION OF CORRECTIVE ACTION			
1			
2			
3			
4			
5			
6			
Sorumlu Departman(lar) / Accountable Department(s)			
Sonlandırma Tarihi / Sing off Date			
4 - TAZMİNAT ÖDENMESİ - ŞİKAYET SONLANDIRILMASI / 4 - PAYMENT OF COMPENSATION - TERMINATION OF COMPLAINT			
Tazminat talebi var mı? / Compensation measures required? : Evet / Yes Hayır / No			
<p>Bu bölüm şikayetçi tarafından, talep ettiği tazminat ödendiğinde (tazminat talebi var ise) ve / veya bu formun önyüzünde belirttiği şikayeti giderildiğinde, doldurulup imzalanacaktır.</p> <p>This section will be filled out and signed by the complainant when requested compensation is paid (if there is a claim for compensation) and / or the complaint stated on the front page of this form is resolved.</p> <p style="text-align: right;">Tarih / Date :/...../.....</p> <p style="text-align: right;">Şikayet Sahibinin Ad Soyad ve İmzası / Name Surname and Signature of the Complainant</p>			

Paydaş Katılım Planı

www.tanap.com

Adres: P.K. 106040 Ulus / ANKARA
Ücretsiz Danışma Hattı: 0800 314 11 22
Telefon: 0312 999 11 11
E-mail: info@tanap.com
Kurumsal Web Site: www.tanap.com